

HRVATSKI VOJNICI

PRINTED IN CROATIA

0 0 7 0 9

ISSN 1330 - 500X

9 1771330150003

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

SATNIJA ZA POSEBNE NAMJENE PUKOVNIJE VP VOJNI POLICAJCI U AKCIJI

RAZGOVOR

PUKOVNIK MARIN PIŠONIĆ
ZAPOVJEDNIK PJEŠAČKE PUKOVNIJE

GMTBR - BOJNA PROTUZRAČNE OBRANE

Vojna vježba
Combat Support
OMLT-a

SEDAM TJEDANA
TIMSKOG RADA
UOČI ODLASKA
U MISIJU

U OVOM BROJU
POKLANJAMO CD KLAPE
HRM-a - SVETI JURAJ
"RUŽO CRVENA"

NOSAČI ZRAKOPLOVA OPET U MODI

Pripremio Domagoj VLAHOVIĆ

BRUXELLES

PRIMOPREDAJA DVAJU BRODOVA

Belgija je na službenoj ceremoniji održanoj 9. veljače službeno predala dva ratna broda bugarskoj ratnoj mornarici. Riječ je o fregati F910 Wielingen, koja se sada zove Verni, i lovcu mina M922 Myositis, čije je novo ime Tsibar. Wielingen je, nakon Wandelaara i Westdiepa, treća fregata koju je u sklopu potpisanog ugovora Belgija prodala Bugarima, a Myositis je prvi lovac mina. Odlazak fregate znači i kraj za operacije brodova klase Wielingen u belgijskoj ratnoj mornarici. Brodovi su dan nakon primopredaje krenuli put Bugarske.

SYDNEY

UDARCI ZA MORSKOG PSA

Tridesetjednogodišnji neimenovani ronilac australske ratne mornarice 11. veljače u sidnejskoj je luci preživio napad morskog psa. Radio je na rutinskom provjeravanju protuterorističkih postrojenja. Hrabri Australac je na napad reagirao prilično sabrano i dvaput udario morskog psa. Neman je pobjegla, ali je njezin ugriz dosta teško ozlijedio čovjeka, te je on poslije proveo dva sata u operacijskoj dvorani. Zapovjednik australske flote kontraadmiral Nigel Coates izrazio je uvjerenje u hrabrost svojeg mornara i rekao kako "ne bi bio iznenađen" da je takav rasplet događaja istinit, jer su "ronioci uvježbani za reakciju na takve napade".

HARTLEPOOL

KRAJ TUŽNE PRIČE

Nekadašnji ponos francuske mornarice nosač zrakolova Clemenceau završit će svoj put u britanskoj luci Hartlepool. Onamo ga je 8. veljače dotegla tvrtka Able UK, koja će se pobrinuti za njegovo rastavljanje. Brod, u čijoj građi ima dosta kancerogenog azbesta, umirovljen je još 1997. Zbog opasnih svojstava nigdje nije mogao biti uništen. Neprestano praćen prosvjedima "zelenih", došao je čak do Indije, no ni ondje nije prihvaćen. Naposljetku je pronađeno rješenje u Velikoj Britaniji, a recikliranje broda Hull Q790, kako se sada zove, bit će najveći takav projekt koji je izveden u Europi.

MOSKVA

REKORDNA RUSKA PRODAJA

Ruski predsjednik Dmitrij Medvedev pohvalio se 10. veljače da je Rusija u 2008. godini izvezla oružja vrijednog 8,35 milijardi dolara, što je postsovjetski rekord. Rast u odnosu na prethodnu godinu iznosi oko 10 posto. Iako je i Medvedev svjestan da ova godina neće biti laka, smatra da se i dalje može nastaviti pozitivno ako se prodaja proširi i na one zemlje u koje Rusija dosad nije izvozila. Ruslan Puhov, direktor ruskog Centra za analize strategija i

tehnologija, smatra da je odličnoj prodaji uvelike pridonijelo osobno lobi-

ranje bivšeg predsjednika, a sadašnjeg premijera Vladimira Putina.

NEW DELHI

VELIKI FESTIVAL ZRAKOPLOVSTVA

Aero India 2009 u organizaciji indijske vlade možda je i najveća međunarodna zrakoplovna priredba današnjice. Njegova funkcija nije samo zabaviti posjetitelje, nego i potaknuti trgovinske transakcije. Naime, Indija je velik kupac zrakoplova, pa se na njihovu sajmu žele naći tvrtke iz cijeloga svijeta. Od 11. do 15. veljače u Bangaloreu izlaže oko 600 tvrtki (od toga polovica stranih), a izložbu će posjetiti i niz visokih izaslanstava iz svih kutaka svijeta. Letačke demonstracije izvodi 30 tipova zrakoplova, a još ih je 70 izloženo na pisti baze Yelahanka. Na Aero Indiji očekuje se 150 000 posjetitelja, te 50 000 ljudi koji dolaze poslom.

4

VOJNI POLICAJCI U AKCIJI

Iako podsjeća na scenarij kakvoga akcijskog filma, opisani uvodni prizor dio je uvježbavanja pripadnika Satnije za posebne namjene Pukovnije Vojne policije HKoV-a, provedenog potkraj siječnja u Splitu i okolici

Uz pripreme i provedbu vježbe Štit, kao najvažniju ovogodišnju zadaću čelnici bojne istaknuli su sudjelovanje u misiji UNDOF na Golanskoj visoravni, kamo će satnija, u čijem će sastavu biti zajedno s pripadnicima Topničko-raketne i Inženjerijske bojne Gardijske motorizirane brigade, otputovati potkraj godine

GMTBR - BOJNA PROTUZRAČNE OBRANE Potkraj godine na GOLANSKU VISORAVAN

12

14

Sedam tjedana timskog rada UOČI ODLASKA U MISIJU

Zajednička obuka u Gašincima trajat će sedam tjedana, tijekom kojih se ovaj multinacionalni operativno-mentorski tim mora uvježbati kako bi što bolje, kvalitetnije i profesionalnije obavljao zadaće u misiji. U misiji ISAF, kamo bi se trebao uputiti potkraj ožujka, zadaća će mu biti mentoriranje pripadnika afganistanske vojske ANA-e...

MORH I OSRH

- 6 **NOVOSTI IZ MORH-a**
Ministar Vukelić s predstavnicima NATO-a
- 7 **NOVOSTI IZ OSRH-a**
Britanska princeza Ana posjetila HRM
- 8 **RAZGOVOR - PUKOVNIK MARIN PIŠONIĆ**
S obukom prvog naraštaja ročnika položili smo sve ispite
- 10 **DRAGOVOLJNI ROČNICI ZAVRŠILI OBUKU**
208 ročnika potpisalo Ugovor
- 11 **TEČAJ ZA NIŽE STOŽERNO OSOBLJE**
Pripreme za stožerne dužnosti u misijama

VOJNA TEHNIKA

- 16 **NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 20 **VOJNA TEHNIKA**
Južnoafrička namjenska industrija
- 23 **ZRAKOPLOVSTVO**
Nad neprijateljskim teritorijem - iračka iskustva
- 24 **MORNARICA**
Nosачi zrakoplova su opet u modi (I. dio)

MAGAZIN

- 26 **PODLISTAK**
Slavoljub Penkala
konstruktor prvoga hrvatskog zrakoplova (II. dio)
- 28 **DOMOVINSKI RAT**
Pripreme 5. vojne oblasti OS SFRJ za višestranačke izbore u Hrvatskoj i Sloveniji
- 29 **DUHOVNOST**
Čudo očišćenja
- 30 **INFORMATOR**
Biblioteka, vremeplov, filmoteka, infokutak
- 31 **IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
UN na Prevlaci

Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT

Iako podsjeća na scenarij kakvoga akcijskog filma, opisani uvodni prizor dio je uvježbavanja pripadnika Satnije za posebne namjene Pukovnije Vojne policije HKoV-a, provedenog potkraj siječnja u Splitu i okolici

VOJNI POLICA

Specijalci u crnim odorama i pokrivenih lica šuljaju se obalom splitske ratne luke, spuštaju se iz helikoptera na krov zgrade pa na brod, a nakon spretno izvedenog "rappelinga" uz pomoć izvrsno manevriranog helikoptera zauzimaju svoje položaje, nadziru i pretražuju sumnjivo područje...

Za djelovanje u raznim okolnostima i vremenskim uvjetima

Iako podsjeća na scenarij kakvoga akcijskog filma, opisani prizor dio je uvježbavanja pripadnika Satnije za posebne namjene Pukovnije Vojne policije Hrvatske kopnene vojske, provedenog potkraj siječnja u Splitu i okolici. Bila je to i izvrsna prilika da se napravi reportaža s atraktivnim fotografijama, koje, zahvaljujući vrhunski obučanim vojnim policajcima i posadi helikoptera te njihovim i našim domaćinima na brodu, kao i dobrim vremenskim prilikama te napose našem majstoru fotografije, uistinu govore više od tisuću riječi. No, ponešto ipak valja nadodati.

Reportažu začinjenu našim dojmovima upotpunile su, iako šture, informacije koje su nam dali zapovjednik obuke poručnik Davor Perak i njegov zamjenik Alenko Tonković. Obojica su zapovjednici vodova u Satniji za posebne namjene, a kao pripadnici 2. voda VP-a zajedno su bili i u misiji ISAF u Afganistanu. Pojasnili su nam da je scenarij koji smo vidjeli na djelu dio redovite obuke pripadnika

Satnije za posebne namjene, u sklopu koje su obučavali polaznike zadnjih dviju selektivnih obuka za provedbu vojnopolijskih zadaća, propisanih Pravilnikom o djelokrugu rada, dužnostima i ovlastima Vojne policije. Obuku su provodili od 18. do 30. siječnja na području Pomorske baze Lora i Zrakoplovne baze Divulje, u suradnji s Hrvatskom ratnom mornaricom i Hrvatskim ratnim zrakoplovstvom. Naime, osim što su se uvježbavali na njihovu terenu, za potrebe obuke koristili su se i brodom HRM-a Krka, a posebno su izrazili zadovoljstvo izvrsnom suradnjom koju ostvaruju s Eskadrilom transportnih helikoptera HRZ-a iz ZB Divulje, te istaknuli iznimne sposobnosti njihovih posada, u koje smo se i sami uvjerali.

Zadovoljstvo provedbom obuke izrazio je i zapovjednik Satnije za posebne namjene natporučnik Tomislav Kasumović, koji je također istaknuo važnost nastavka daljnje suradnje s HRM-om i HRZ-om u uvježbavanju i usavršavanju taktika, tehnika i procedura Vojne policije: "Potpora Zapovjedništva HKoV-a te intergranska potpora u provedbi obuke pripadnika Satnije za posebne namjene omogućava proširenje sposobnosti VP-a, koje su temelj za postizanje potpune interoperabilnosti za sudjelovanje u NATO vođenim operacijama stabilnosti i potpore miru." ■

SAJCI U AKCIJI

MINISTAR VUKELIĆ s predstavnicima NATO-a

Ministar obrane Branko Vukelić susreo se 6. veljače s predstavnicima NATO tima, što ga je predvodio pomoćnik glavnog tajnika NATO-a za obrambenu politiku i planiranje, veleposlanik Jiri Šedivy. Sastanak je održan u sklopu godišnjih konzultacija između Republike Hrvatske i političkih i vojnih predstavnika NATO-a, s namjerom procjene hrvatskih priprema za punopravno članstvo.

Ministar Vukelić upoznao je predstavnike NATO tima sa stanjem obrambenih reformi u kontekstu priprema za punopravno članstvo u NATO-u. Istaknuo je predanost nastavku provedbe svih zadaća u skladu s našim strateškim dokumentima. Predstavnicima NATO-a upoznati su i sa sljedećim projektima, poglavito na području prilagodbe strategijskih dokumenata i provedbe projekata usmjerenih na podizanje sposobnosti hrvatskih Oružanih snaga.

Pomoćnik glavnog tajnika Šedivy izrazio je iznimno zadovoljstvo stanjem priprema za punopravno članstvo te naglasio kako, s obzirom na stupanj pripremljenosti konkretnih projekata i ekspertize, Republika Hrvatska već danas funkcionira de facto kao punopravna članica. To je posebno važno u uvjetima globalnih

financijskih kretanja, pri čemu dobro razrađeni projekti pokazuju kvalitetu hrvatskih priprema.

Ministar obrane zahvalio je na pozitivnim ocjenama i naglasio kako pri provedbi reformi usmjerenih prema članstvu u Savezu uživamo i snažnu potporu svih političkih stranaka kao i hrvatske javnosti.

OJI

Snimio Davor KIRIN

NAJBOLJI ROČNICI prvog naraštaja u MORH-u

Snimio Davor KIRIN

Ministar obrane Branko Vukelić i načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Josip Lucić primili su 6. veljače, u MORH-u, 20 najboljih polaznika iz prvog naraštaja dragovoljnih ročnika, među kojima i pet žena, koji su nakon 14 tjedana završili temeljnu i specijalističku izobrazbu.

Čestitajući ročnicima, ministar obrane Vukelić istaknuo je da je prvi naraštaj dragovoljnih ročnika pokazao dobre rezultate u izobrazbi te da su visoko ocijenjeni i ljudi koju su je organizirali. Ministar je zadovoljan i time što je velik broj ročnika odlučio ostati u Oružanim snagama i prihvatiti velike mogućnosti osobnoga i profesionalnog napredovanja te mogućnosti izobrazbe u Hrvatskoj i inozemstvu. "Također

ćemo, u skladu s mogućnostima, raditi na daljnjem podizanju standarda svojih pripadnika", rekao je ministar. Primanje najboljih dragovoljnih ročnika u MORH-u postat će tradicionalno, istaknuo je i najavio da će ove godine biti primljena još dva naraštaja dragovoljnih ročnih vojnika.

Načelnik GSOSRH general zbora Josip Lucić čestitao je najboljim ročnicima istaknuvši da su završili zahtjevnu izobrazbu u teškim vremenskim uvjetima, gdje su se upoznali sa svim teškoćama vojnog poziva. Napomenuo je da će ovi mladi vojnici obavljati dužnosti u postrojbama Oružanih snaga, ali i u inozemstvu, u sklopu mirovnih misija u kojima sudjeluje Republika Hrvatska.

Zapovjednik Zapovjedništva za obuku i doktrinu HKoV-a "Fran Krsto Frankopan" brigadir Ivan Jurić izvijestio je da je od 250 kandidata, koliko ih je pristupilo služenju dragovoljnog roka u Središtu za obuku pješništva u Požegu, temeljnu obuku završio 241 ročnik, a specijalističku obuku u Đakovu, koja je trajala šest tjedana, uspješno je završilo 239 ročnika. Nakon uspješnog završetka programa obuke, 208 dragovoljnih ročnika potpisalo je Ugovor o osposobljavanju za djelatnog vojnika te time steklo status djelatne vojne osobe.

Dragovoljni ročnici su osim posjeta MORH-u i GSOSRH-u obišli i vojarnu "Croatia", Hrvatsko vojno učilište "Petar Zrinski" te Zapovjedništvo Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane.

I. VALENTIĆ MIKŠIK

BRITANSKA PRINCEZA ANA posjetila HRM

Britanska princeza Ana, kći kraljice Elizabete II., u sklopu službenog posjeta Hrvatskoj početkom veljače bila je gošća predsjednika Stjepana Mesića. Tijekom trodnevnog boravka u našoj zemlji posjetila je i Pomorsku bazu Lora u Splitu, sjedište Zapovjedništva Hrvatske ratne mornarice, gdje ju je dočekaio zapovjednik HRM-a kontraadmiral Ante Urlič.

Nakon pregleda počasnog postroja, ispred kojega je prijavak podnio natporučnik Ivan Šalinović, posjetila je zgradu Zapovjedništva, a čelnici HRM-a predstavili su joj tu granu OSRH-a. Potom se u pratnji domaćina i izaslanstva, u kojemu je bio i veleposlanik UK-a David Graeme Blunt sa suprugom te britanski vojni izaslanik pukovnik Jonnathan Lowe, ukrcala na raketnu topovnjaču Kralj Dmitar Zvonimir. Posada broda na čelu sa zapovjednikom, poručnikom bojnog broda Slavenom Sučevićem, izvela je simulaciju lansiranja rakete na neprijateljski cilj, a princeza je zavrila i u kormilarnicu broda koji u HRM-u zovu "ponosom hrvatske brodogradnje".

Snimio Davor KIRIN

"Ovim je posjetom princeza Ana iskazala veliku čast Hrvatskoj ratnoj mornarici", izjavio je kontraadmiral Urlič te dodao da je postavljala vrlo zanimljiva pitanja i da je posebno zanimanje pokazala za broj i status žena u HRM-u. Ona je, naime, vrhovni zapovjednik žena u Kraljevskoj mornarici i vrhovni komodor glavne pomorske baze Portsmouth te ima počasni čin kontraadmirala, a njezin suprug viceadmiral Timothy Laurence djelatni je pripadnik Kraljevske mornarice.

M. ALVIR

GENERAL BARIĆ u Zapovjedništvu za potporu

Zamjenik načelnika GSOSRH-a za planove i resurse, general pukovnik Slavko Barić, 5. veljače boravio je u radnom posjetu

Zapovjedništvu za potporu. U vojarni ga je dočekaio svečani postroj i izaslanstvo ZzP-a na čelu sa zapovjednikom, brigadnim generalom Matom Ostovićem, te njegovim zamjenikom, brigadnim generalom Nikolom Škuncom. U prostorijama vojarnice "Satnik Josip Zidar" u Velikoj Buni održan je radni sastanak, na kojemu je generalu Bariću predstavljen ZzP te njegove sadašnje i buduće aktivnosti. Nakon sastanka, zamjenik načelnika je obišao prostorije i djelatnike Operativnog središta ZzP-a, operativnu dvoranu za sastanke i videolink, Središte za koordinaciju kretanja te vojna skladišta. D.V.

Snimio Domagoj VLAHOVIĆ

Dobrotvorni koncert SPO OSRH

U Koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski" održan je 8. veljače dobrotvorni koncert Simfonijskog puhačkog orkestra OSRH u korist udruge "Anđeli", koja skrbi o djeci teškim tjelesnim invalidima i djeci s posebnim potrebama.

Pod ravnanjem maestra Tomislava Fačinija, uz Orkestar su nastupili i poznati gosti - Radojka Šverko, Kvartet Gubec te grupe Rivers i Fides. Na repertoaru su bile poznate skladbe domaćih i stranih autora, a zajedničkom izvedbom Kabiljove "Neka cijeli ovaj svijet" izvođači su posebno oduševili publiku, na čiji su poziv na kraju izveli još jednom i "O, happy day". Tako je simbolično završila ta ugodna nedjeljna večer, a za sve koji su je odlučili posvetiti "Anđelima" i provesti u "Lisinskom" vjerujemo da je to uistinu bio - sretan dan. M. A.

Američki VIZ u "Gašincima"

Američki vojni izaslanik, brigadir Brandon McAloon posjetio je 6. veljače MN CS OMLT na vojnom poligonu "Gašinci". U razgovoru s hrvatskim predstavnicima izrazio je zadovoljstvo zbog suradnje i izrazio želju da se ona nastavi i u budućnosti.

Posjet 1. dočasnika USAREUR-a

U službenom posjetu HKoV-u boravio je 2. i 3. veljače časnički namjesnik Ralph R. Beam, prvi dočasnik Zapovjedništva Američke vojske za Europu i 7. armije vojske SAD-a (USAREUR & 7th Army) s izaslanstvom.

Upoznat je s pripremama za upućivanje prvoga zajedničkog hrvatsko-američkog CS OMLT u misiju ISAF, a sastao se s prvim dočasnici HVU-u, Dočasničke škole, HKoV-a i prvim dočasnikom OSRH-a časničkim namjesnikom Goranom Turkom.

Studijsko putovanje RŠ

U sklopu provedbe praktične nastave, polaznici XI. naraštaja Ratne škole "Ban Josip Jelačić" bili su 28. i 29. siječnja na studijskom putovanju po Ličko-senjskoj, Karlovačkoj i Sisačko-moslavačkoj županiji.

Svrha je studijskog putovanja bila upoznavanje polaznika s administrativnim ustrojem županija, njihovim gospodarskim potencijalima, prirodnim resursima i ulogom u Domovinskom ratu.

U Topuskom im je stožerni general u mirovini Petar Stipetić održao predavanje o završnim operacijama u vojno-redarstvenoj akciji Oluja.

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

“

Jedna od najvažnijih aktivnosti bilo nam je provođenje specijalističke obuke dragovoljnih ročnika, za što je na svojevrsan način specijalizirana naša Obučna bojna. Provodimo i obuku svih razina i specijalnosti za djelatne osobe koje ulaze u Oružane snage

Pukovnik Marin Pišonić,
zapovjednik Pješačke pukovnije

S obukom prvog naraštaja ročnika POLOŽILI SMO SVE ISPITE

U sklopu preustroja Oružanih snaga, neke su se postrojbe preustrojile, neke ugasile, a neke su i novoosnovane. Jedna od tih novih postrojbi jest i Pješačka pukovnika, koja djeluje u sastavu Zapovjedništva za obuku i doktrinu. Ustrojena je i prije negoli je to bilo predviđeno, a njezin je zapovjednik pukovnik Marin Pišonić. Iako je riječ o “novijoj” ustrojbenoj cjelini OS-a, njezini djelatnici odmah su započeli s obavljanjem zahtjevnih obučnih zadaća, među kojima treba istaknuti obuku prvih dragovoljnih ročnika.

Sada obučavamo samo vojnike pješake, i to strijelce. Očekujemo da će se u sljedećim naraštajima specijalnosti širiti, što će nam biti dodatni izazov

No to je samo jedna od zadaća ove pukovnije, a ostale su planiranje, pripremanje i provedba specijalističke obuke svih kategorija osoblja, VSSp roda pješaštva i oklopništva, obuka na protuoklopnim raketnim sustavima za prijam u DVS na

vojničke dužnosti, stažiranje časnika te specijalistički dio školovanja dočasnika i časnika, doobuka DVO koji nemaju odgovarajući VSSp, roda pješaštva i oklopništva...

Kada i s kojom je svrhom ustrojena Pješačka pukovnika?

Pješačka pukovnika je ustrojena sa svrhom planiranja, pripreme i provedbe specijalističke obuke svih kategorija osoblja. S ustrojavanjem Pukovnije započeli smo 1. srpnja 2007. Iako je rok ustrojavanja bio kraj lipnja, mi smo taj

proces završili ranije i odmah započeli s obavljanjem zadaća.

Od kojih se ustrojbenih cjelina Pukovnija sastoji?

Pukovnija se sastoji od Zapovjedništva, Obučne bojne, dvije pješačke bojne, Zapovjedne satnije, Izvidničke satnije i Satnije opće logističke potpore, a u našem sastavu je i vojni poligon Gašinci. Trenutačno je Zapovjedništvo pukovnije smješteno u Belom Manastiru. Gotovo svu obuku provodimo na vojnom poligonu Gašinci, gdje imamo idealne uvjete za obavljanje naše misije.

Na kojim ste zadaćama sada najviše angažirani?

Jedna od najvažnijih aktivnosti bilo nam je provođenje specijalističke obuke dragovoljnih ročnika, za što je na svojevrsan način specijalizirana naša Obučna bojna. Provodimo i obuku svih razina i specijalnosti za djelatne osobe koje ulaze u Oružane snage, kao i obuku vezanu uz promjenu VSSp. Dajemo također potporu Dočasničkoj školi HVU-a, koja je smještena u vojarni u Đakovu, a obučavamo i kadete na njihovim kampovima. Sve u svemu, kalendar naših aktivnosti popunjen je za cijelu godinu.

Za obuku dragovoljnih ročnika trebalo je napraviti itekako kvalitetne pripreme...

Da. Osim što djelatnici Pukovnije, i to njezine Obučne bojne, provode specijalističku obuku dragovoljnih ročnika, trebali smo izraditi i planove i programe po kojima se obuka provodi. S obzirom na to da je riječ o projektu koji se prvi put provodi u Oružanim snagama, to je bio doista opsežan i zahtjevan posao. Obuka koju u skladu s njima provodimo potvrđuje da je program dobar. Sada obučavam samo vojnike pješake, i to strijelce. Očekujemo da će se u sljedećim naraštajima specijalnosti širiti, što će nam biti dodatni izazov. Ali mi smo profesionalci pa smo i za to spremni.

Pješačka pukovnija je angažirana i u pripremama međunarodnog CS

OMLT-a, u kojemu je Hrvatska vodeća nacija, a pripreme se provode na vojnom poligonu Gašinci...

Obuka se provodi više nego dobro i vrlo sam zadovoljan. Cilj nam je naše vojnike najkvalitetnije pripremiti za odlazak u misiju i mislim da nam to dobro polazi za rukom. Početkom veljače, na obuku u Gašince došao je i američki dio tima, a mi smo ih dočekali potpuno spremni. U sklopu obuke OMLT-a provodimo i obuku vozača za upravljanje lakim višenamjenskim vozilima HMMWV, koja se također prvi put provodi u našim Oružanim snagama.

Budući da provodite razne oblike obuke, a i kalendar vaših aktivnosti je prepun, imate li dovoljno adekvatnog kadra?

Pukovnija zajedno s djelatnicima vojnog poligona Gašinci, koji su ustrojbeno pod nama, ali zapovjedno izravno pod HKoV-om, ima 295

Obuku prvog naraštaja dragovoljnih ročnika ocijenio bih izuzetno dobrom. Naravno, uvijek se može bolje, ali mislim da neću pretjerati ako kažem da smo u pogledu prijama ročnika i njihove specijalističke obuke položili sve ispite

djelatnika. Popunjeni smo visokih 98 posto. U svom sastavu imamo obrazovane i iskusne ljude. Dio instruktora ima bogato iskustvo iz Domovinskog rata, a uz te "starije" imamo u Pukovniji i mlade dočasnike i časnike. To je veliki dobitak jer stariji i iskusniji svoja znanja prenose mladima pa je moguće obnavljati kadar.

Napomenuo bih i da veliku pozornost pridajemo obuci naših djelatnika. Osim što se brinemo o njihovoj vojnom obrazovanju, veliku pozornost pridajemo i učenju stranih jezika, kao i njihovoj obuci odnosno preobuci za sudjelovanje u međunarodnim misijama.

Obuka prvih dragovoljnih ročnika za vas je bio veliki izazov, ali neće biti jedini...

Da. Ovu pukovniju, naime, očekuje još novih zadaća, a jedna od njih bit će i obuka dragovoljne pričuve, koju će provoditi naše dvije pješačke bojne. Bit će

to još jedan veliki izazov za nas, aktivnost za koju se trebamo kvalitetno pripremiti, izraditi potrebne planove i programe. Najvažnije je da ćemo, kad se donese odluka o ustrojavanju i obuci dragovoljne pričuve, biti spremni. Mi smo ipak profesionalci. ■

Specijalističkoj obuci pristupio je 241 ročnik, a uspješno ju je završilo njih 239. Jednako motivirani kao i na početku obuke bili su prvi dragovoljni ročnici i na završetku. O tome najbolje svjedoči podatak da je njih 208, od čega 25 djevojaka, potpisalo Ugovor o djelatnoj službi u Oružanim snagama

208 ROČNIKA potpisalo Ugovor

Prvi naraštaj dragovoljnih ročnika uspješno je, nakon četrnaest tjedana, priveo obuku kraju. Posljednjih osam tjedana proveli su na specijalističkoj obuci u Đakovu, a svrha obuke te zahtijevane razine i sposobnosti postignute su u potpunosti. Potvrdio nam je to zapovjednik Obučne bojne, pukovnik Stjepan Krešić. Svrha je obuke bila obučiti vojnike za provedbu zadaća streljačke specijalnosti roda pješništva, te za obnašanje dužnosti strijelca u

profesionalnom sastavu, a Obučna bojna pješačke pukovnije majstorski je odradila svoj posao. "Obuka, teoretska i praktična, bila je vrlo zahtjevna, a

Među dvadesetero ročnika koji su ocijenjeni najboljim ocjenama jesu i vojnici Marin Fantina i vojnkinja Jasmina Crnković

usmjerena na razvoj sposobnosti, ne na vrijeme", istaknuo je pukovnik Krešić. Uspješno i sigurno kretanje na bojištu, brza reakcija na ugrozu, orijentacija na zemljištu, motrenje i izvješćivanje, pružanje prve pomoći... samo su neka od vojnih znanja i vještina što su ih dragovoljni ročnici svladali tijekom obuke. Proveli su i priprema i bojna gađanja, tijekom kojih su se, istaknuo je pukovnik Krešić, upoznali s uporabom osobnog naoružanja u borbi te se, ako su ga imali, oslobodili straha od oružja ili, kako bi "iskusni" vojnici rekli, "osjetili miris baruta". Iako im, pogotovo tijekom specijalističke obuke, čija je kruna bilo višednevno taborovanje na vojnom poligonu Gašinci, na ruku nisu išli vremenski uvjeti - bilo je svega, od niskih temperatura, kad je taj dio Hrvatske bio među najhladnijim dijelovima Europe, do snijega i kiše koja je danima padala odustajanja nije bilo. Specijalističkoj obuci je inače pristupio 241 ročnik, a uspješno ju je završilo njih 239.

Jednako motivirani kao i na početku obuke bili su prvi dragovoljni ročnici i

Marin Fantina, Sv. Filip i Jakov
Zadovoljan sam i ugodno iznenađen. Obuka je bila izrazito zanimljiva, naporna, ali sve se dalo izdržati. Budući da sam apsolvant aeroprometa, želja mi je ostati u zrakoplovstvu te se i dalje školovati i napredovati. Svima koji razmišljaju o dragovoljnom služenju vojnog roka poručio bih neka se ne predomišljaju, neka samo dođu i bit će ugodno iznenađeni

Jasmina Crnković, Bjelovar
Sve sam radila sa srcem i sigurno mi je zato obuka prošla brzo. Vrlo brzo sam se navikla na vojnički život i davala sam maksimum od sebe. Ni u jednom trenutku nisam pomislila odustati. Zadovoljna sam i definitivno ostajem u vojsci. Nakon odsluženja vojnog roka, imam još bolje mišljenje o vojsci nego prije

na završetku. O tome najbolje svjedoči podatak da je njih 208, od čega 25 djevojaka, potpisalo Ugovor o djelatnoj službi u Oružanim snagama. Ugovori i rješenja o rasporedu na dužnost uručeni su im na prigodnoj svečanosti, koja je tim povodom održana u vojarni "Dračice" u Đakovu. No, ulaskom u djelatnu službu njihova izobrazba zapravo tek počinje. Ako je suditi po rezultatima koje su postigli tijekom služenja dragovoljnog vojnog roka, nema sumnje da će biti dobri vojnici, dočasnici i časnici Oružanih snaga. ■

Na ovom, prvom ovogodišnjem tečaju bilo je 26 polaznika, a on se u cijelosti provodio na engleskom jeziku i u skladu s NATO standardima. To je prvi put da je ovaj tečaj bio i dio preduputne obuke za sožerno osoblje koje će se uputiti u misiju te je upravo stoga bio još teži i složeniji

PRIPREME ZA stožerne dužnosti u misijama

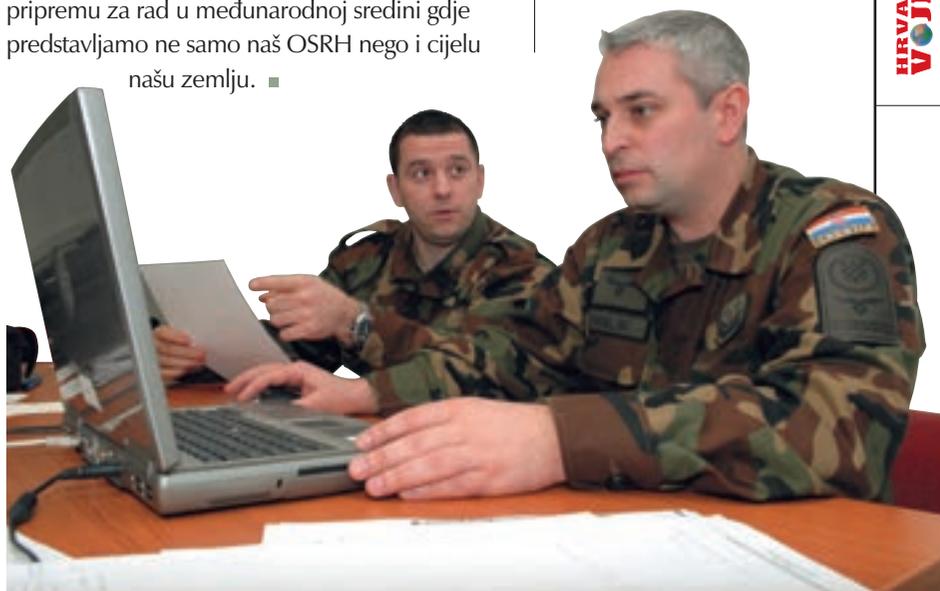
Obučno središte za međunarodne vojne operacije organiziralo je i provelo trodnevni tečaj za niže stožerno osoblje koje se priprema za odlazak na stožerne dužnosti u međunarodnim misijama. Tečaj je namijenjen i osoblju koje će biti angažirano u NATO vježbama, kao i onima koji će raditi u NATO stožerima. Na ovom, prvom ovogodišnjem tečaju bilo je 26 polaznika, a on se u cijelosti provodio na engleskom jeziku i u skladu s NATO standardima. To je prvi put da je ovaj tečaj bio i dio preduputne obuke za stožerno osoblje koje će se uputiti u misiju te je upravo stoga bio još teži i složeniji. Voditeljica tečaja natporučnica Vlasta Zekulić pojasnila je da su tri bitne odlike ovog tečaja: "Izrazito je konkretan, odnosno sastoji se od mnogo vježbi vezanih uz proces donošenja odluka, potpuno je na engleskom jeziku i mnogo se radi na razvijanju multinacionalnih odnosa." Na tečaju je naglasak bio na stožernom komuniciranju i kulturi stožernog komuniciranja, radu na zemljovidima, standardu pisanja zapovijedi te engleskom jeziku, i to posebno na vojnoj terminologiji. Ovako koncipiranim tečajem, istaknula je natporučnica Zekulić, polaznici dobivaju još bolju sliku o onome što ih čeka na stožernim dužnostima, a to ih dodatno motivira. Uz sedam naših, na provođenju tečaja bio je angažiran i jedan instruktor iz Međunarodnog središta za mirovne operacije u Bosni i Hercegovini. Upoznavši se s teoretskim općenitijim dijelom posla u stožeru, osnovnim značajkama rada u međunarodnim odnosima, pisanju izvješća, uspostavi kontakata, organiziranju sastanaka, polaznici su uvježbavali i proces donošenja odluka, a na kraju je provedena i vježba MAPEH. Da bi uspješno završili tečaj, polaznici trebaju

biti maksimalno angažirani i motivirani jer OSMVO, napomenula je natporučnica Zekulić, drži visoke standarde. "Na ovom tečaju polaznici dobivaju mnogo novih informacija", istaknula je, a ako se ne zadovolje standardi - nema ni prolaza. Do sada je OSMVO organizirao tri ovakva tečaja, a sljedeći bi se trebao održati u lipnju.

Nadnarednica Lenka Buće iz Zapovjedništva HRM-a zadovoljna je organizacijom i provedbom tečaja, te je upozorila i na još neke od njegovih značajki:

"Predavanja su vrlo dobro koncipirana. Provode se na engleskom jeziku, što je izuzetno važno za naš budući rad u multinacionalnoj sredini. Tečaj je dobro organiziran, a predavači imaju golemo vojno iskustvo i iskustvo iz sudjelovanja u međunarodnim misijama, tako da pripadnici OSRH-a koji će raditi u multinacionalnom okruženju mogu doznati sve što ih zanima. Mislim da je to vrlo bitno za kvalitetnu pripremu za rad u međunarodnoj sredini gdje predstavljamo ne samo naš OSRH nego i cijelu našu zemlju. ■

U sklopu tečaja naglasak je bio na stožernom komuniciranju i kulturi stožernog komuniciranja, radu na zemljovidima, standardu pisanja zapovijedi te engleskom jeziku, i to posebno na vojnoj terminologiji

Marija ALVIR, fotografija iz arhive Bojne PZO-a

Zapovjednik Bojne PZO-a, bojnik Alen Šimunić

Bojna protuzračne obrane Gardijske motorizirane brigade smještena je u vojarni "Benkovac", gdje se nalazi zadnjih godinu dana. Nastala u sklopu posljednjeg preustroja, ta je postrojba ustrojena od bitnica

iz redova nekadašnjih gardijskih brigada, 1. i 2. te 4. GBr, a u njezin je sastav ušao i dio pripadnika 204. brigade PZO-a. Dakle, svojevrsna strukovna postrojba popunjavala se pripadnicima PZO postrojbi iz više ustrojbenih cjelina, a nakon formalnog ustrojavanja uslijedilo je i preseljenje svih tih pripadnika

zajedno sa sredstvima i opremom iz Splita i Knina te Varaždina i Karlovca u Benkovac. To je bila i jedna od najvažnijih prošlogodišnjih zadaća novoustrojene Bojne PZO-a, u čijem su sastavu pripadnici iz raznih krajeva Hrvatske, od krajnjeg istoka preko sjeverozapada do juga, gdje im je i novo sjedište.

Vježba Štit – kruna cjelokupne obuke

Zapovjednik Bojne PZO-a je bojnik Alen Šimunić, a njegov zamjenik satnik Milan Uzelac. Oni su nam predstavili bojnu i upoznali nas s njezinim najvažnijim zadaćama, među kojima je i priprema odnosno provedba vježbe Štit '08. Riječ je o vrlo složenoj intergranskoj vježbi, koja se održava svake godine, a od prošle je za Bojnu PZO-a, koja izvodi zahtjevne manevre, još složenija, rekao je

Potkraj godine na GOLANSKU

bojnik Šimunić, napomenuvši da će u skladu s tim provoditi pripreme i za ovogodišnji Štit. "To je kruna sveukupne obuke, rezultat cjelogodišnjeg uvježbavanja", zaključio je, dodavši da dio obučnih aktivnosti provode u krugu vojarne, a dio na drugim vježbalištima. Tako trenažno praćenje provode u Zrakoplovnoj bazi Zemunik, gdje se uvježbavaju zajedno s Pukovnijom PZO-a iz sastava HRZ-a i PZO-a, bojna gađanja ciljeva na zemlji izvode na kninskom poligonu Crvena zemlja i na poligonu Zečevo kod Šibenika, a na obližnjem strelištu Lisičić u tijeku je izgradnja uređaja za trenažno praćenje sustava CRO 310.

Uz pripreme i provedbu vježbe Štit, kao najvažniju ovogodišnju zadaću čelnici bojne istaknuli su sudjelovanje u misiji UNDOF na Golanskoj visoravni, kamo će satnija, u čijem

Uz pripreme i provedbu vježbe Štit, kao najvažniju ovogodišnju zadaću čelnici bojne istaknuli su sudjelovanje u misiji UNDOF na Golanskoj visoravni, kamo će satnija, u čijem će sastavu biti zajedno s pripadnicima Topničko-raketne i Inženjerijske bojne Gardijske motorizirane brigade, otputovati potkraj godine

će sastavu biti zajedno s pripadnicima Topničko-raketne i Inženjerijske bojne Gardijske motorizirane brigade, otputovati krajem godine. Iako je dio pripadnika postrojbe sudjelovao u međunarodnim vojnim operacijama, a dvojica su sada u sastavu OMLT-a u misiji ISAF, za većinu će to ipak biti novo iskustvo. No, za mnoge je novo iskustvo i sama pripadnost toj postrojbi. Naime, prema riječima zapovjednika, Bojna PZO-a je od preustroja dosta pomlađena te je prosječna dob vojnika 26 godina, dočasnički i časnički kadar je u prosjeku desetak godina stariji, a ukupna prosječna dob pripadnika postrojbe jest 32 godine. Kao i u drugim bojnama Gardijske motorizirane brigade, i u ovoj ističu prednosti takvog sastava bojne u kojem spoj mladosti i iskustva daje najbolje rezultate. ■

Dio pripadnika postrojbe sudjelovao je u međunarodnim vojnim operacijama, a dvojica su trenutačno u sastavu OMLT-a u misiji ISAF

VISORAVAN

Sedam tjedana timskog rada

UOČI ODLASKA U MISIJU

Zajednička obuka u Gašincima trajat će sedam tjedana, tijekom kojih se ovaj multinacionalni operativno-mentorski tim mora uvježbati kako bi što bolje, kvalitetnije i profesionalnije obavljao zadaće u misiji. U misiji ISAF, kamo bi se trebao uputiti potkraj ožujka, zadaća će mu biti mentoriranje pripadnika afganistanske vojske ANA-e...

Ciklus zajedničke pješačke obuke bit će zaokružen gađanjem iz posadnog naoružanja, a nakon toga slijedi taktička obuka. Uz rukovanje i gađanje iz pojedinačnog i posadnog naoružanja, uvježbavat će se i proces donošenja odluka, obuka iz sustava veza, MEDEVAC procedure...

Bojnik Elstad Peter Leif : “Ovo je izvrstan poligon, uvjeti i mogućnosti za uvježbavanje jako su dobri i mislim da ćemo ovdje steći vrijedna iskustva. Imamo dobar plan, koji prilagođavamo prema napretku u treningu”

Na vojnom poligonu Gašinci početkom veljače počelo je zajedničko uvježbavanje američkih i naših vojnika, pripadnika Combat Support OMLT-a, u kojemu je Hrvatska vodeća nacija. Podsjetimo, riječ je o operativno-mentorskom timu, koji se sastoji od 12 naših vojnika i 12 vojnika američke vojske Nacionalne garde Minnesota. U misiji ISAF, kamo bi se trebali uputiti potkraj ožujka, zadaća će im biti mentoriranje pripadnika afganistanske vojske ANA-e, i to u izvidništvu, topništvu, inženjeriji i zapovjednoj satniji, te mentoriranje stožera bojne.

Zajednička obuka u Gašincima trajat će sedam tjedana, tijekom kojih se ovaj multinacionalni operativno-mentorski tim mora uvježbati kako bi što bolje, kvalitetnije i profesionalnije obavljao zadaće u misiji. Najprije su se zajednički obučavali vozači, a zatim se nastavilo s obukom gađanja iz osobnog naoružanja, i to američkog i našeg. “Američka strana nas navikava na rukovanje njihovim, a mi njih na rukovanje našim naoružanjem”, rekao je bojnik Ivan Galović, zapovjednik CS OMLT-a. Ciklus zajedničke pješačke obuke bit će zaokružen gađanjem iz posadnog naoružanja, a nakon toga slijedi taktička obuka. Uz rukovanje i gađanje iz pojedinačnog i posadnog naoružanja, uvježbavat će se i proces donošenja odluka, obuka iz sustava veza, MEDEVAC procedu-

re... Podsjetimo, prije zajedničkog uvježbavanja svaka strana je u svojoj zemlji provela pojedinačnu obuku. Bojnik Galović je zadovoljan “svojim” timom. “Imamo dosta vremena za zajedničko uvježbavanje i na vrijeme ćemo biti potpuno spremni za misiju”, istaknuo je. Zadovoljan je dosadašnjim tijekom obuke za koju na vojnom poligonu Gašinci imaju odlične uvjete. Potvrdio je to i predstavnik američke strane, bojnik Elstad Peter Leif. On je napomenuo da su s pripremom za zajedničko uvježbavanje započeli nekoliko tjedana prije dolaska u Hrvatsku. Suradnju sa zapovjednikom tima kao i obuku i uvježbavanje na vojnom poligonu Gašinci, gdje su i smješteni, ocijenio je vrlo dobrom. “Ovo je izvrstan poligon, uvjeti i mogućnosti za uvježbavanje jako su dobri i mislim da ćemo ovdje steći vrijedna iskustva. Imamo dobar plan, koji prilagođavamo prema napretku u treningu”, istaknuo je. Podsjetio je i na to da Hrvatska i Nacionalna garda Minnesota imaju dugu suradnju u sklopu Partnerstva za mir već gotovo trinaest godina, te ističe kako je vrlo dobro što će tu zadaću obaviti zajedno. Za bojnika Elstada, ovo je treća misija u kojoj će sudjelovati. Do sada je bio u misiji u Bosni 2003. godine i u Iraku 2006. “Naša glavna zadaća jest mentorirati, obučiti i trenirati afganistansku vojsku kako bi mogla sama preuzeti zadaće u budućnosti te stvoriti bolje sigurnosne uvjete u svojoj zemlji”, pojasnio je. Osim te, kako je istaknuo, glavne zadaće u Afganistanu, nastojat će pomoći afganistanskoj vojsci da što bolje usvoji i poboljša doktrinu operativne uporabe svojih snaga.

Dobro je znati da od samog početka zajedničke obuke obje strane izvrsno funkcioniraju kao tim. Problema u komunikaciji nema, svi su zadovoljni uvjetima u kojima se uvježbavanje provodi, a za postizanje “top” forme vremena ima dovoljno. ■

TOP ZA FCS

Američka kopnena vojska (US Army) započela je testiranje novog naprednog topa za opremanje borbenih vozila s ljudskom posadom, u sklopu programa budućih borbenih sustava (FCS). Riječ je o topu XM 360 kalibra 120 mm. Novi će top imati automatski punjač i spremnik za 27 projektila, a posada će zbog visokog stupnja automatizacije biti pošteđena napornih i dosadnih poslova.

Novim će se topom opremiti radne oznake XM1202, koje će biti neka vrsta "srednjeg" tenka. U odnosu na današnji tenk M1, cijeli će koncept FCS-a ponuditi bitno smanjenje mase uz osiguravanje visoke učinkovitosti zbog umreženosti i primjene najnovijih dostupnih tehnologija.

M. PETROVIĆ

Foto: US Army

VIKING OTIŠAO U MIROVINU

Na prigodnoj svečanosti koja je priređena 29. siječnja, američka ratna mornarica je zaključila jedno veliko poglavlje u svojoj zrakoplovnoj povijesti. Nakon tridesetpetogodišnje izuzetno uspješne i plodonosne karijere u zasluženu mirovinu otišao je i zadnji primjerak flote mornaričkih aviona S-3B Viking.

Razvoj Vikinga je započet tijekom 1969., a prvi probni let je obavljen 21. siječnja 1972. Prvi operativni primjerak isporučen je u veljači 1974. eskadrili za nadzor iz zraka Sea Control Squadron 41 (VS-41). Ukupno je Lockheed Martin proizveo 187 aviona, od kojih je osam bilo ispitnih prototipova dok je 179 bilo operativnih primjeraka, koji su bili raspoređeni u 18 eskadrila gdje su tijekom svoje karijere skupili 1,7 milijuna sati naleta. Tijekom službe Viking je vrlo brzo zaslužio nadimak "Swiss Army Knife of Naval Aviation", uspješno odrađujući cijeli niz zadaća poput elektroničkog djelovanja, zaštite flote, protupodmorničke borbe, zračnog tankera, djelovanja po kopnenim ciljevima.

I. SKENDEROVIĆ

PRVO OPERATIVNO ISPALJIVANJE SM-3

Američki razarači klase Arleigh Burke postigli su jedan pogodak i jedan promašaj protubalističke obrane tijekom prvog flotnog operativnog ispaljivanja projektila Standard Missile 3 (SM-3) na moru. Nakon lansiranja dvaju ciljeva kratkog dometa s otoka Kauai na Havajima, ispitani su brodski Aegisov BMD (Ballistic Missile Defense) sustavi.

Prvi cilj je otkrio razarač USS Hopper, slijedio ga, presreo i naposljetku uništio pomoću ispaljenog projektila SM-3. Drugi

brod koji je sudjelovao u ispitivanju, USS Hopper, također je otkrio i slijedio drugi cilj, no ispaljivanjem projektila nije uspjelo i njihovo presretanje. Uzrok ovoga neuspjeha još uvijek nije pronađen. Ukupan rezultat Aegisovog BMD presretanja do sada iznosi 16 pogodaka od 19 pokušaja. Iako je izostao potpuni uspjeh, rezultati upućuju na uspješnu tranziciju od probnih ispaljivanja do operativne uporabe.

M. PTIĆ GRŽELJ

SATELITSKI NADZOR NUKLEARNIH POKUSA

Otkrivanje mogućih tajnih podzemnih nuklearnih eksplozija, kao dijela tajnih nuklearnih programa, jedan je od važnih elemenata globalne borbe protiv širenja oružja za masovno uništavanje. Praksa je pokazala da je otkrivanje takvih eksplozija otežano zbog njihove (pokrivena) prirode te brojnih lažno uzbujujućih događaja kao što su munje, energetske čestice iz Van Allenova radijacijskog pojasa koje se sudaraju s elektronikom satelita, zatim razna druga "buka" - od mobilnih telefona pa do meteora. Zato su istraživači laboratorija Sandia, koji je dio američke Uprave za nuklearnu sigurnost, smislili kako da upotrebe postojeće optičke i EMP senzore i postave ih na satelite za GPS navigaciju. GPS sateliti pokrivaju cijelu zemlju i ugrađenim preciznim sinkroniziranim atomskim satovima omogućavaju precizno definiranje položaja svake uočene pojave, uključujući i podzemne nuklearne eksplozije.

M. PETROVIĆ

Foto: Sandia

PORINUT ČETVRTI RAZARAČ KLASSE DARING

Sredinom studenog prošle godine porinut je četvrti od šest razarača namijenjenih protuzračnoj obrani klase Daring (Type 45) u brodogradilištu Govan tvrtke BTV surface Fleet. Razarač nosi ime Dragon dok je porinuće održano samo tri dana nakon početka proizvođačkih probnih plovidbi drugoga broda, Dauntless u trajanju od četiri tjedna. Tada učinjene samo dvije serije ispitivanja i to glavnog propulzijskog postrojenja, naoružanja te komunikacijskih sustava da bi se dobili usporedni podaci s istih sustava na prvome brodu u klasi Daring, koji je završio svoja ispitivanja u rujnu 2008. Službena primopredaja razarača Dragon u skladu s ugovorom je predviđena za prosinac 2009. dok se druga serija probnih plovidbi i ispitivanja očekuje od veljače do svibnja ove godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

TREĆI CSS ZA NJEMAČKU MORNARICU

Njemački je parlament početkom prosinca 2008. odobrio zahtjev ministra obrane za nabavu trećeg broda za borbenu potporu (Combat Support Ship – CSS) klase Berlin. U skladu s najavama ulazak u aktivnu službu njemačke mornarice očekuje se tijekom 2013. Vrijednost broda procjenjuje se na 330,5 milijuna eura a izgradnja je povjerena konzorciju njemačkih brodogradilišta. Krajnja cijena je dvostruko veća od njegovih prethodnika jer će osim poboljšanja u klima-

tizacijskom sustavu u operacijama tropskog područja, koji kod prethodna dva broda nisu ugrađena, sadržavati nove tehnologije prilagođene posljednjim odrednicama u zaštiti okoliša i pomorstvu. Njemačka mornarica je prije dosta vremena objavila potrebu za barem još jednim brodom za borbenu potporu ove klase, koji će biti oslonac za nadolazećih 15 fregata i pet korveta.

M. PTIĆ GRŽELJ

TALIJANSKI SPARTANI ODRADILI PRVU ROTACIJU U AFGANISTANU

Potkraj siječnja su se u Pisu, zrakoplovnu bazu talijanskog ratnog zrakoplovstva, nakon petomjesečnog boravka u Afganistanu vratila dva talijanska Spartana. Sudjelovanje u sklopu operativne skupine Albatros i slanje prva dva transportna aviona C-27J u rujnu 2008. bilo je prvo operativno međunarodno iskustvo za taj novi talijanski srednji taktički transportni avion. Operativna skupina Albatros jest talijanska zrakoplovna komponenta u sklopu

Regionalnog zapovjedništva Zapad NATO ISAF snaga koje se nalaze u Afganistanu.

Talijanski Spartani zamijenili su također talijanske transportne avione C-130J, koji su bili bazirani u Heratu. Tijekom svoje prve rotacije u Afganistanu, talijanski Spartani su u više od 50 letova ostvarili više od 200 sati nalleta, prevezavši 1500 putnika te oko 14 tona tereta. Spartani su onamo obavljali letove u raznim meteo situ-

acijama bez ikakvih poteškoća, potvrđujući svoju operativnu zrelost.

I. SKENDEROVIĆ

SUPER VIPER ZA INDIJU

Zadnja i najnaprednija inačica F-16 nosi svoju generacijsku oznaku E/F odnosno Block 60 kao oznaku tehnološkog standarda. Upravo tu zadnju E/F inačicu Lockheed Martin nastavlja dalje poboljšavati, da bi avion učinio što kompletnijim s borbenim avionima pete generacije, te da bi izborio nove narudžbe za F-16 i time proizvodnu liniju održao aktivnom.

Nova poboljšanja koja krase zadnju inačicu F-16 su poboljšani paket avionike, novi senzorski paket koji uključuje

AN/APG-80AESA radarski sustav teIRST (Infra Red Search & Track), dodatna poboljšanja unutrašnjosti kabine da bi ona

bila još ugodnija za rad, te integracija raznih sustava koja dodatno poboljšavaju djelovanje aviona u svim meteo uvjetima, danju i noću, te djelovanje po protivničkim ciljevima s veće udaljenosti. Prva zemlja koja će imati priliku vidjeti novi F-16, koji nosi prigodnu oznaku F-16IN Super Viper, jest Indija. Naime, od 11. do 15. veljače Indija je domaćin velikoga međunarodnog sajma zrakoplovne tehnike, za koji Lockheed Martin priprema svečanu prezentaciju Super Vopera.

I. SKENDEROVIĆ

JOŠ BUFFALA

Američka je vojska potkraj 2008. sklopila ugovor s tvrtkom Force Protection, iz Ladsona u saveznoj državi Južnoj Karolini, o isporuci 27 oklopnih vozila za čišćenje prometnica Buffalo A2. Ugovor je vrijedan 26,2 milijuna dolara, a vozila moraju biti isporučena do lipnja 2009. Naravno, pod čišćenjem se ne podrazumijeva uklanjanje smeća već pregled prometnica zbog pronalaženja i uklanjanja eksplozivnih naprava. Buffalo je za to dobro opremljen: ima posebnu hidrauličku ruku koja omogućava daljinski pregled sumnjivih objekata. Vozilo je namjenski konstruirano da bi bilo što otpornije na djelovanje mina, a u slučaju eksplozije posadi pruža dovoljnu razinu zaštite.

M. PETROVIĆ

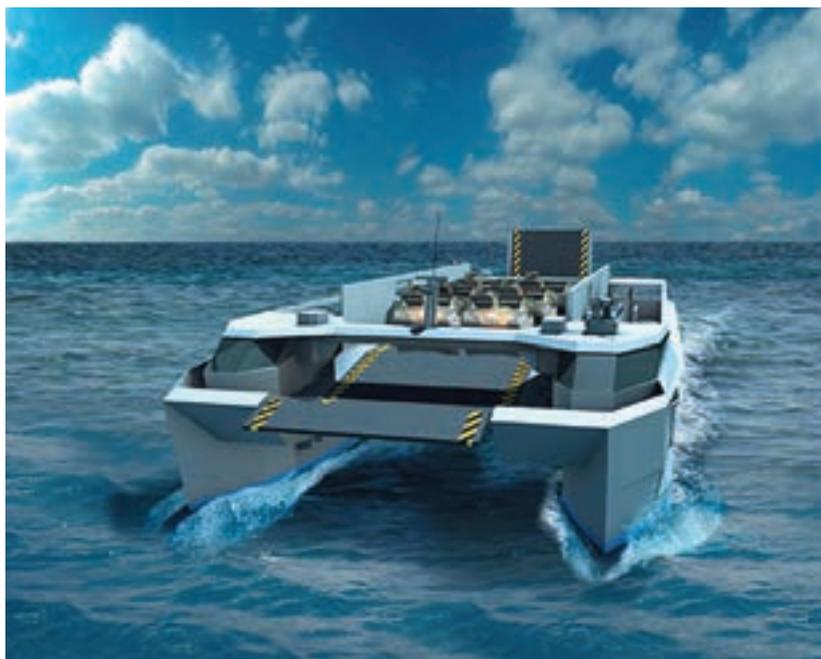
Foto: US DoD

FRANCUSKA EVALUACIJA L-CATA

Francuska ratna mornarica spremna je za evaluaciju prototipa desantnog katamarana varijabilnog gaza, označenog kao L-Cat da bi se procijenila razina pogodnosti potencijalnog budućeg ekspedicijskog plovila. Francuska tvrtka Construction Industrielles de la Mediterranee (CNIM) u potpunosti je financirala gradnju katamarana, koji je izgrađen u brodogradilištu Gemelin. Projektom se namjerava zadovoljiti rastuće operativne zahtjeve za brzim brodom koji će moći pristati na obalu, kombinirajući odlike plovila s dubokim gazom i desantnih plovila u sprezi s velikom brzinom, izvrsnom upravljivošću i povećanim korisnim teretom.

Aluminijski prototip katamarana duljine 30 m i 300 t istisnine postiže brzinu od 20 čv pri maksimalnom ukrcanom teretu od 110 t. Plovilo L-Cat prošlo je tehničke probne plovidbe i ispitivanja dok bi francuska mornarica trebala završiti svoja ispitivanja početkom 2009.

M. PTIĆ GRŽELJ

Pripremio Igor KAUCKI

Nakon cijelog desetljeća krize, južnoafrička namjenska industrija ponovno je u uzletu nudeći tržištu širok spektar proizvoda

Južnoafrička namjenska industrija

Sedamdesetih i osamdesetih godina XX. stoljeća, južnoafrička namjenska vojna industrija, pritisnuta međunarodnim embargom, razvila je široku paletu proizvoda, ponajviše na polju dalekometnog topništva, oklopnih vozila otpornih na mine i bespilotnih letjelica. Nakon ukidanja apartheida tamošnja je industrija prošla teško razdoblje, pritisnuta velikim smanjenjem izdvajanja iz proračuna za nabavu nove vojne opreme, a s druge nemogućnošću proboja na strana tržišta. Unatoč tome što se situacija s izdvajanjima za južnoafričke oružane snage tek malo poboljšala, namjenska industrija pokušava vratiti svoje nekadašnje kapacitete. Rješenje problema nađeno je u stranim investicijama, udruživanju (prodaji) sa stranim korporacijama i fokusiranju na manji broj programa.

Tako je tvrtka Denel Land Systems (DLS) nositelj ugovora za Project Hoefyster, koji obuhvaća isporuku 264 borbena vozila na kotačima nove generacije Badger južnoafričkoj vojsci. Badger je zapravo finski Patria AMV (Armoured Modular Vehicle) koji je prilagođen zahtjevima tamošnje vojske povećanjem balističke i protuminske zaštite. Badger će se isporučivati u četiri osnovne inačice, od kojih dvije imaju kupole tvrtke Denel naoružane topovima. Inačica samovoznog minobacača dobit će Denelovu kupolu Breech-Loading Long-Range Mortar naoružanu minobacačem kalibra 60 mm. Taj ručno punjeni minobacač ima vodeno hlađenje, zbog čega može održavati dugotrajnu brzinu paljbe od šest granata u minuti. U svakom vozilu bit će borbeni

komplet od 250 mina. Unatoč ručnom punjenju, minobacač se može rabiti i za izravnu paljbu. Specifičnost mu je da se može rabiti sve do nagiba cijevi od pet stupnjeva ispod vodoravne osi vozila. Masa cijelog sustava minobacača jest samo pet tona te se može ugraditi i na laka vozila, kao što su laki terenski kamioni. Maksimalni je domet paljbe 6000 metara.

Badger u inačici za paljbenu potporu ili, kako je lokalno označen, kao Section/Fire Support dobit će Denelov novi automatski top GI-30 Cam Gun. Riječ je o 30 mm topu kod kojega se mehanizam pokreće elektromotorom, te rabi streljivo 30 x 173 mm. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojniki.hr)

TOPNIČKI SUSTAV NLOS-C

Ljeto 2008. bilo je važno razdoblje za program Future Combat Systems (FCS - budući borbeni sustavi) jer je javnosti predstavljen prvi prototip novog naprednog samovoznog topničkog sustava NLOS-C. Riječ je o kombinaciji naprednog gusjeničkog podvozja i topničkog oružja-haubice kalibra 155 mm. Nakon predstavljanja prvog prototipa počela su opsežna ispitivanja koja će dati odgovor na pitanje je li dosadašnji razvoj bio uspješan.

Dizajn sustava NLOS-C na neki je način preokret od pravila koje vlada desetljećima, da novi sustav mora imati veći domet i jaču udarnu moć te nositi više streljiva spremnog za paljbenu djelovanje.

NLOS-C se razvija u sklopu programa budućih borbenih sustava FCS (Future Combat Systems) i prvi je sustav tog programa koji će postati operativan. Točnije, to je prvi sustav s ljudskom posadom koji će postati operativan. Jer, ne zaboravimo, FCS se sastoji i

od nekoliko besposadnih sustava, a neki su već u predoperativnoj primjeni na terenu u sastavu postrojbi raspoređenih u Afganistanu i Iraku.

Novi je sustav predviđen kao zamjena za stari samovozni topnički sustav M109, trenutačna inačica kojom se služi američka kopnena vojska (US Army) je M109 A6 Paladin. M109 je u operativnoj uporabi više od 40 godina. Unatoč brojnim pokrenutim programima koji su trebali uroditi modernijim, pouzdanijim i jačim oružnim sustavom, spomenimo samo program razvoja naprednog i moćnog sustava Crusader, M109 je i danas temeljno samovozno topničko oružje američke kopnene vojske. Zadnja inačica, M109 A6 Paladin samo je modernizacija, i to ograničena, starog koncepta i stare mehaničke osnove. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojniki.hr)

Američki novi samovozni topnički sustav Non Line of Sight - Cannon (NLOS-C) prošao je neobičan razvojni put, a rezultat, prvi prototip, ima manji domet i nosi manje streljiva od sustava koji bi trebao zamijeniti

Foto: US Army

Geneza suvremenog pješaštva - renesansa u doba Napoleonovih ratova

Napoleonovi ratovi obuhvaćaju sve oružane sukobe koje je vodila Francuska pod Napoleonom Buonaparteom od prekida Amienskog mira 1802. do konačnog Napoleonovog sloma 1815. i vremenski čine kontinuitet s francuskim revolucionarnim ratovima (1792. - 1800.)

U vojno-povijesnom smislu Napoleonove ratove možemo promatrati kao jedinstvenu cjelinu, zbog njihova presudna utjecaja na organizaciju oružanih snaga, sveobuhvatni razvoj vojne vještine i globalno etabliranje vojne sile u strukturu društva. Jedna od najvažnijih odlika Napoleonovih ratova jest stvaranje masovnih oružanih snaga, te u skladu s time velikih i zahtjevnih vojnih formacija. To je zahtijevalo velike promjene u ustroju postrojbi, organizaciji sustava vođenja i zapovijedanja, sustava logističke potpore i sl. te radikalno izmijenilo način izvođenja borbenih djelovanja.

Kako bi se mogle stvoriti tako masovne oružane snage, uvodi se sustav mobilizacije i obveza služenja vojnog roka za vojno sposobno muško stanovništvo (sustav tzv. konskripcije), pa se ustrojavaju odgovarajuća tijela državne administracije zadužena za provedbu novačenja i mobilizaciju. U postrojbama se organizira sustav vojne izobrazbe koju prolaze svi novaci, te poslije pričuvne postrojbe koje služe za popunu u slučaju rata i provode sustav uvježbavanja i kondicioniranja pričuvnika. Zbog zapovijedanja i vođenja tako velikih snaga, ustrojavaju se stožeri i linijski sustav zapovijedanja pretvara

u linijsko-stožerni za sve postrojbe složenije od bojni. Sustav logističke potpore reorganizira se iz temelja, jer dotad gotovo da i nije postojao (postrojbe su se uglavnom opskrbljivale na zaposjednutom terenu rekviriranjem iz lokalnih izvora, pljačkom i ostalim oblicima iskorištavanja lokalnih prirodnih resursa). S obzirom na to da velike postrojbe u ratu troše veliku količinu različitog materijala, postalo je previše rizično očekivati da bi se mogle u potpunosti opskrbljivati iz lokalnih izvora, prilikom zaposjedanja nekog prostora, a u opskrbi naoružanjem i streljivom to je bilo praktično nemoguće. Rješenje je bilo u ustrojavanju odgovarajućih tijela logistike i stvaranje sustava logističke potrebe eksploatacijom materijala iz pouzdanih izvora (odnosno iz matične zemlje).

Te promjene utjecale su i na ustroj oružanih snaga, pa divizije postaju stalne formacije, a kako su ratovi dobivali na zamahu, ustrojivani su korpusi i armije koji izvode borbeno djelovanje na samostalnim smjerovima, ali u skladu s osnovnom zamisli i odlukom najvišeg zapovjedništva. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojniki.hr)

Najveća opasnost za helikoptere u Iraku nije neprijateljska paljba već nepregledni oblaci prašine koji onemogućavaju sigurno polijetanje i slijetanje

Nad neprijateljskim teritorijem – iračka iskustva

U prvom tekstu posvećenom iskustvima iz Afganistana (vidi Hrvatski vojnik br. 226) već smo spomenuli da su uvjeti letenja u Afganistanu i Iraku u mnogočemu slični, gotovo jednaki. U oba slučaja posade se suočavaju s gustom prašinom, visokim temperaturama i neprestanim prijetnjama sa zemlje. Jedina veća razlika jest to što je Irak pretežno nizinska država, s iznimkom područja na sjeverozapadu, na granici s Iranom i Turskom. No, ni tamo planine nisu tako visoke kao u Afganistanu.

U takvim uvjetima, glavna "radna marva" američke vojske u Iraku opet je sveprisutni Boeingov CH-47D Chinook. Odnedavno se u Irak šalju najnoviji

CH-47D ICH. Američka vojska planira da u Iraku u najskorije vrijeme poveća broj Chinooka s 463 na 513 primjeraka, uključujući i veći broj MH-47G. MH-47G dobivaju se modernizacijom rabljenih MH-47D i MH-47E, i to ugradnjom Collins Common Aviation Architecture System "staklenog" kokpita, novih motora i naprednije avionike. Helikopteri će biti modificirani da bi se olakšao njihov prijevoz avionima. Prva serija od šest MH-47G (modernizirani CH-47D) isporučena je u svibnju 2004. Ugovor za drugu seriju, koja obuhvaća 16 helikoptera, potpisan je u prosincu 2003. Planirano je da se na standard MH-47G dovede 61 helikopter. Američki marinski korpus

u Irak namjerava poslati veći broj UH-1Y i AH-1Z, čim u većem broju uđu u operativnu uporabu. Osim toga u Irak će otići i novoizgrađeni CH-47F, kao zamjena za CH-47D, koji će pak otići na modernizaciju. Prvi serijski teški transportni helikopter CH-47F Chinook poletio je u listopadu 2006. s novim trupom, avionikom Common Avionics Architecture System (CAAS) tvrtke Rockwell Collins i automatiziranom digitalnom kontrolom leta tvrtke BAE Systems. Američka kopnena vojska planira nabavu 513 moderniziranih Chinooka - 452 CH-47F (uključujući i najmanje 55 novoizgrađenih helikoptera). ■
(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojniki.hr)

Pripremio Siniša RADAKOVIĆ

U travnju 2008. zapovjednik ruske ratne mornarice admiral Vladimir Visotski objavio je da postoje planovi o jačanju njihovih snaga, uključujući i gradnju čak šest novih nosača zrakoplova

Nosači zrakoplova su opet u modi (I. dio)

Istina je da su velike letne palube nosača zrakoplova opet u modi, ali ne za sve i ne na isti način. Kao i kod drugih ratnih brodova (pa i ostalih oružanih sustava), nosači zrakoplova trpe, ili su donedavno trpjeli, od naglog pada zanimanja, koji je nastao kao posljedica okončanja Hladnoga rata. No, nakon dugogodišnjeg propitivanja i javnih rasprava o budućnosti nosača zrakoplova, u jednom se trenutku učinilo da je pred njima nova, svijetla budućnost. A onda je nastupila globalna recesija i ti su se veliki

(i skupi) ratni brodovi ponovno prvi našli na udaru. Iskreno govoreći neke ratne mornarice, prije svega američka, nikada nisu ni dvojile o potrebi gradnje novih nosača zrakoplova. Oni su svoju učinkovitost dokazali u ratu za oslobađanje Kuvajta od iračke okupacije (1991. godine), ali i NATO udarima po ciljevima u Srbiji, Crnoj Gori i Bosni i Hercegovini tijekom devedesetih godina XX. stoljeća. Osim toga američki su nosači zrakoplova sudjelovali u većem broju manjih sukoba i intervencija, nekada samo radi demonstriranja snage, a nekada i

izravnim sudjelovanjem u sukobu. Ta su iskustva pokazala da su upravo nosači zrakoplova gotovo idealni za djelovanje u ograničenim, lokalnim sukobima, ali i kao osnova za humanitarne akcije velikih razmjera. Zbog toga su prigovori o njihovoj nepotrebnosti nakon okončanja Hladnoga rata ubrzo utihnuli. Zapravo su sve rasprave okončane potpunom pobjedom zagovornika gradnje novih nosača zrakoplova, koji su uspjeli dokazati da su upravo ti veliki brodovi idealni kao ploveće baze za snage što djeluju daleko od matičnih baza. ■
(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojn timer.hr)

Povijest britanskog podmorničarstva - EKSPERIMENTALNE PODMORNICE

Povijest britanskih eksperimentalnih podmornica započela je 1911. godine posjetom visokog britanskog pomorskog izaslanstva talijanskom vojnom brodogradilištu Fiat San Giorgio Company u La Speziji. Cilj posjeta bio je upoznavanje s dvjema novim talijanskim podmornicama Velella i Medusa, koje je ovo brodogradilište izgradilo prema projektu koji je napravio poznati konstruktor Laurenti. Britanski su časnici bili vrlo zadovoljni predstavljanim mogućnostima ovih podmornica, koje su početkom 1911. imale vrlo dobru izvoznu perspektivu i za koje su se zanimale mnoge mornarice. Povijest brodograđevno-strukovnih kontakata i poslovne suradnje između talijanske Fiat Company i britanskog brodogradilišta Messrs Scott u Greenocku datira s početka XX. stoljeća. Početkom 1909. godine ovo škotsko brodogradilište u blizini Glasgowa otkupilo je licenciju za izgradnju tih podmornica i prodaju zainteresiranim mornaricama. U rujnu 1911. godine Messrs Scott je prosljedio nacрте ovog projekta Admiraltetu s ponudom za izgradnju triju obalnih podmornica. Ponudena cijena po komadu iznosila je 50 000 £.

Pozitivno izvješće, koje su podnijeli članovi povjerenstva koje je posjetilo La Speziu, bilo je odlučujuće da Admiraltet u prosincu 1911. potpiše s brodogradilištem Messrs Scott

ugovor o izgradnji jedne podmornice prema Laurentijevom dizajnu. Ugovor je bio prilično restriktivan za graditelja, koji je podmornicu morao izgraditi i opremiti o svom trošku, a sva testiranja izvoditi prema planu i pod punim nadzorom mornarice.

Projekt izgradnje ove podmornice označen je slovom S, što je zapravo bio prefiks za Scottovo brodogradilište. Kobilica za prvu podmornicu S1, položena je na navoz u rujnu 1912. Tijekom lipnja 1913. potpisan je ugovor o izgradnji još dviju podmornica istog tipa koje su dobile oznake S2 i S3. Podmornice klase S postale su tako prve podmornice koje su izgrađene u nekom od škotskih brodogradilišta. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojniki.hr)

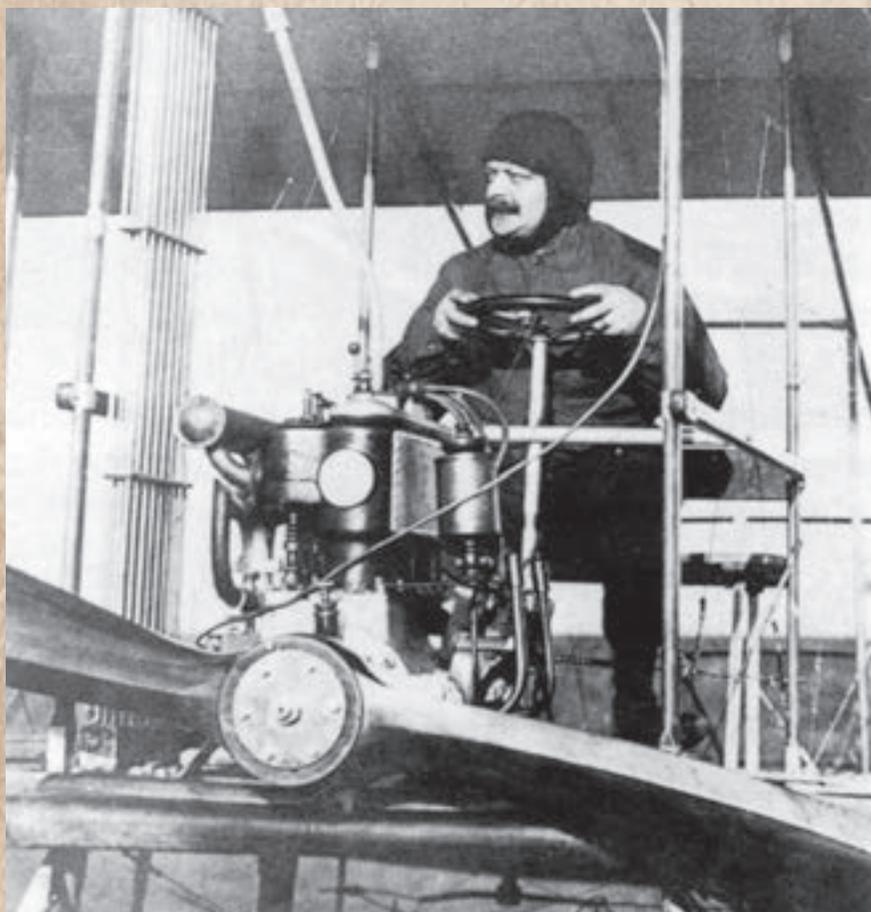

Eksperimentalne podmornice predstavljaju vrlo važan korak britanske podmorničarske brodogradnje u nastojanju da dosegne nove standarde i modernizira svoju podmorničarsku flotu. Od kraja 1912. do srpnja 1916. izgrađene su četiri eksperimentalne klase i dva samostalna tipa eksperimentalnih podmornica

Naša priča o slavnom izumitelju u prošlom je broju stala u veljači 1910., kad je cijeli Zagreb nestrpljivo očekivao prvi uzlet Leptira s prvog hrvatskog aerodroma na Črnomercu

SLAVOLJUB PENKALA

konstruktor prvoga hrvatskog zrakoplova (II. dio)

Penkala je 3. ožujka 1910. u Novostima izjavio: "Aeroplan je u dijelovima sasvim gotov. Pred par dana sam počeo s montiranjem. Svi su dijelovi osim motora domaća radnja. Motor sam je iz posebne vrsti čelika koja je osobito jaka tako da će motor mog aeroplana biti 25 KS jak, a opet težiti samo 25 kg. Radim sam, s jednim mehaničarom, no taj neće nipošto da radi bez mene i tako posao stoji ako me nema u Zagrebu. No uza sve to nadam se da ću biti za tri tjedna gotov, a onda ćemo početi s pokusima. Svi različiti sistemi imaju tu manu da ih ne može rabiti laik, nego se mora vježbati neko vrijeme i priučiti se na čuvanje ravnotežja, što je osobito kod aeroplana teško. Ja idem za tim, da to uzmogne svatko i bez posebne navike. U teoriji sam, mogu reći, to pitanje sasvim riješio, a nisam ni nakanio da rješavam uopće pitanje o ljetu pošto je to već uspješno, po Bleriotu, Dumontu, Delagrangu, Paulhanu, Lathanu, Rougieru i drugima riješeno. Kod moga je izuma glavno, kako rekoh, automatsko, tako reći, održavanje ravnoteže. Zato ću i sam osobno poduzeti pokuse, premda ne znam praktičnu avijatiku. Hoće li to i praktično uspjeti, pogotovu odmah, i sam

Prema istraživanju povjesničara Borisa Puhlovskog, avion Leptir imao je sljedeće značajke: bio je to "dvplošnjač" s gornjim krilom klasične izvedbe i donjim "krilom", zapravo trokutnom površinom s donje strane trupa presvučenom platnom, čija je uloga bila stabiliziranje letjelice. Gornje krilo ovješeno je na dvije upornice tipa "parasol". Drvena struktura krila s tri ramenjače

i 18 rebara, i bez krilaca, obostrano je presvučena platnom, koje je naknadno lakirano. Krilo je razmaha 9 m, širine 2,8 m, a ukupna mu je površina 25 m². Visinski razmak gornjeg krila i presvučene trupne površine iznosio je 1,5 m. Dužina zrakoplova do glavčine elise bila je 11 m, a visina zrakoplova 2,7 m. Zrakoplov je opremljen češkim, vodom hlađenim motorom tipa Lauren et Cle-

ment, snage 25 KS. Motor je gonio dvostrukom elisu promjera 1,8 m (a poslije je ugrađena elisa tipa Chauvire, promjera 2,1 m). Širina repa u vodoravnom položaju iznosi 1,1 m, a dužina repa bila je 1,1 m. Podvozje tipa tricikl imalo je razmak prednjih kotača 1,4 m. Brzina zrakoplova iznosila je 53 km/h, a ukupna težina s gorivom 330 kg. Bio je opremljen sjedalima za dvije osobe.

sam znatiželjan. Jer znadete, teoretički se to dade sve lijepo izvesti, a praktično jedna jedva zamjetljiva sitnica pokvari na čitave tjedne napredovanje. Ja se međutim čvrsto nadam da će ići sve dobro, no da prištedim Zagrepčancima suvišno uzrujavanje, neću izvadati pokuse pred javnošću dok ne bude sve išlo lijepo i glatko. Poslovi s montiranjem idu sasvim lijepo, za dva tri tjedna ću početi s letenjem.“

Let prvoga hrvatskog zrakoplova iz 1910.

Dana 7. travnja 1910. Novosti donose novu vijest: „...Nakon mučnoga i osobito napornoga i preciznog rada od više mjeseci dovršen je jučer poslije podne uglavnom aeroplan inženira Penkale. Još ostaje da se na njemu obave neki sitniji radovi, tako da se za deset-četnaest dana mogu očekivati prvi pokusi. Želim puno sreće, uz nadu da ćemo se uskoro moći diviti njegovim uspjesima.“ Dva dana poslije, Penkala Novostima izjavljuje kako se zrakoplov priprema za nastup na velikom Budimpeštanskom letačkom mitingu, koji se održava od 5. do 10. lipnja 1910. godine, te se nada pobjedi, koja donosi i veliku nagradu od 6000 kruna. „Uspijem li na ovom velikom meetingu u Budimpešti, odmah ću početi s gradnjom modela broj 2, kojeg će odlikovati već stručno naše iskustvo... (...) Puno posla, no kako rekoh, nadam se da ćemo biti sa svim tim gotovi prije početka velikog budimpeštanskog meetinga.“ Tijekom ispitivanja zrakoplova u rulanju, Penkala je između 20. i 25. travnja 1910. avionom izveo prve skokove na maloj visini, ali ne uspijeva dovršiti zrakoplov do budimpeštanskog natjecanja.

U lipnju počinju intenzivni pokusi na uzletištu na Črnomercu, a Novosti od 25. lipnja 1910. pišu o povijesnom događaju koji se zbio u nedjelju 23. lipnja, tijekom pokusnog leta za građanstvo: „Lete oba Penkale, i sam inženjer i njegov „Penkala“ aeroplan. Čekali smo dosta dugo, dok smo se mogli osvjedočiti da se pripovijest o letenju dade realizirati i u Zagrebu.“ Zrakoplov je

tada letio na vrlo maloj visini od kakvih dva-tri metra i stotinjak metara u daljinu te se ovaj datum može smatrati danom prvog leta prvoga hrvatskog aviona. Penkalin je projekt dobio na zamahu kada se, negdje sredinom lipnja, kod njega zaposlio sedamnaestogodišnji precizni mehaničar Dragutin (Karlo) Novak. On je postao najvažnijim Penkalinim suradnikom u dovršavanju zrakoplova i njegovim jedinim probnim pilotom. Novak je 5. srpnja 1910. već letio na visini od desetak metara. Letovi su bili sve dulji, a zrakoplov je pretrpio brojne izmjene. Elisa je zamijenjena većom i djelotvornijom od one s Leptira 1. Zbog

velikog polumjera nove elise ispred kotača su postavljene zaštitne skije. Ugrađena su krilca i upravljač, okomita repna stabilizirajuća površina, repna drljača umjesto repnog kotača, tandem klupica umjesto dvaju sjedala itd. Izmjene na zrakoplovu bile su značajne pa konačnu varijantu neki izvori smatraju novim zrakoplovom, a spominju ga pod nazivom Leptir 2.

Posljednji let

Unatoč svim poboljšanjima, visina od sedamnaest metara bila je krajnji limit. Motor zrakoplova bio je nedostatne snage i nije dopuštao više letove. Tijekom jednog leta sredinom listopada 1910. godine, Novak je doživio nesreću, koje se prisjetio u starosti. „Usmjerio sam pod blagim kutom avion prema gore, uvis. Rep se podigao. Dodir sa zemljom preko prednjih kotača osjećao sam sve manje. Kad odjednom vidim, ta ja sam u zraku! Avion se poslušno dizao

sve više i više, i postigao sam visinu oko 15 metara, te preletio 35 metara. Izveo sam i pola runde i vraćao se prema startu. Motor je pravilno radio. Pomislih, zašto ne bih pokušao lijevi zaokret kako bih napravio dvije runde. Odjednom na toj visini, kad sam zauzeo nešto strmiji kut prema gore, avion se nagnuo na lijevo krilo. Mislio sam u tom času, mora da je nenadani, malo jači udar vjetra tome uzrok. Kako je motor bio preslab, a i suviše mala brzina, avion više nije reagirao na moja pariranja krilcima, kako bih ga vratio u normalni položaj. Skliznuo sam ukoso u lijevu stranu i krilom udario u livadu. Slomio sam krilo, ali letio sam do tada na najvećoj visini.“

Zrakoplov nije dramatično oštećen, a pilot nije ozlijeđen. Uređaj se dao popraviti, no Penkala je znao da je za nastavak radova potrebno nabaviti jači motor. U to doba već je bio financijski sasvim iscrpljen pa odustaje od daljnjih pokusa. Nalaže Novaku da rastavi zrakoplov, a hangar uskoro prodaje poduzetniku Merčepu, koji na Črnomercu osniva vlastitu radionicu za gradnju zrakoplova.

Prvi svjetski rat prekinuo je Penkalina istraživanja. Životne prilike bile su mu vrlo teške, te se više posvetio praktičnoj izvedbi i plasiranju svojih izuma. Unatoč Penkalinim političkim stavovima, ugarske su vlasti cijenile njegove sposobnosti, pa je 2. siječnja 1917. godine imenovan za kraljevskoga tehničkog natkontrolora. Na toj je dužnosti radio do kraja rata, a i poslije, u novoj južnoslavenskoj kraljevini.

Godine 1919. obolio je od malarije, a nakon desetak dana neizvjesnosti ipak se oporavio. Tri godine poslije ponovno je bolestan. Dana 5. veljače 1922. godine iznenada umire od upale pluća, u 51. godini života. Zagrepčani su 7. veljače 1922. godine tom velikanu hrvatske znanosti i domoljubu priredili dotad neviđen ispraćaj. U posmrtnom je govoru njegov prijatelj prof. dr. Izidor Kršnjavi rekao: „Tvorac penkale ostavio je svoje ime za vječnost!“ ■

(kraj)

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE VEZANE UZ DOMOVINSKI RAT

Pripreme 5. vojne oblasti OS SFRJ za višestranačke izbore u Hrvatskoj i Sloveniji

Održavanje višestranačkih izbora u Hrvatskoj i Sloveniji u travnju 1990. zabrinulo je zagovaratelje centralističkog uređenja tadašnje Jugoslavije, koji su željeli da politička moć bude koncentrirana u Beogradu. To posebno vrijedi za vodstvo Jugoslavenske narodne armije (JNA), koje je bilo u strahu za svoje povlastice i politički utjecaj. U skladu s tim politička uprava Saveznog sekretarijata za narodnu obranu (SSNO) nastojala je posebno pripremiti djelatne vojnike i građanske osobe u 5. vojnoj oblasti za glasovanje na spomenutim izborima. O tome svjedoči dokument od 4. travnja 1990. koji je Komanda 5. vojne oblasti primila od političke uprave SSNO-a, a potpisao ga je načelnik Odelenja za politički rad pukovnik Đuro Vrandečić.¹ Dokument posebno zanimljivim čine procjene armijskog vrha o strankama u Hrvatskoj i Sloveniji te preporuke za koga glasovati.

Između ostaloga, u dokumentu je navedeno:

U SR Hrvatskoj i Sloveniji prvi put se od rata sprovode višestranački izbori, koji, u tom obliku, nisu utvrđeni Ustavom SFRJ. (...) U ovoj informaciji ukazuje se na odnos pripadnika OS prema pojedinim političkim strankama i njihovim programima. Iako je, principijelno gledano, pravo pojedinca da bira po vlastitom uverenju ipak ljudima moramo pomoći (...) i da shvate šta pojedine koncepcije i programi znače u pogledu budućnosti Jugoslavije i socijalizma u njoj.

¹ Republika Hrvatska i Domovinski rat 1990.-1995., Dokumenti, knjiga 1: Oružana pobuna Srba u Hrvatskoj i agresija Oružanih snaga SFRJ i srpskih paravojnih postrojbi na Republiku Hrvatsku 1990.-1991., Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata, Zagreb, 2007., 16-18.

U izborima u SR Hrvatskoj (prema sadašnjem uvidu), zakazanim za 22. april, učestvovat će četiri bloka političkih stranaka i partija. Prvi blok čine Savez komunista Hrvatske - Stranka demokratskih promjena i Savez socijalista (bivši SSRN). Drugi je Koalicija narodnog sporazuma (sastavljena od Hrvatskog socijalno-liberalnog saveza, Hrvatske krsćansko-demokratske stranke, Hrvatske demokratske stranke i Socijaldemokratske stranke Hrvatske). Treći predstavlja Hrvatska demokratska zajednica, a četvrti Savez zelenih i ekološki pokret u republici.

U informisanju našeg sastava treba ukazati na to da programi Stranke demokratske promjene i socijalista Hrvatske, bez obzira na njihove programske manjkavosti, izvesne nedoslednosti i naš opravdano kritički odnos prema tome, ipak sadrže dva bitna opredelenja koja imaju trajni strategijski značaj. Naime, u njima je izraženo opredelenje za izgradnju federativne demokratske zajednice jugoslavenskih naroda i narodnosti, kao i opredelenje za dalji razvoj socijalizma u Jugoslaviji. Zbog toga je opravdano da pripadnici OS, u nastaloj situaciji, podrže kandidate ovih stranaka i glasaju za njih.

Analiza programa ostalih stranaka na prostoru SR Hrvatske pokazuje da među njima ima značajnih razlika, nedorečenosti, pa i neizvesnosti u pogledu opredelenja za sudbinu zemlje. Neke od njih objektivno nude građanski rat, cepanje zemlje, prelaz u kapitalistički sistem i drugo. Sasvim je izvesno da se pripadnici OS ne mogu i ne trebaju izjašnjavati za nosioce takvih programa i glasati za njihove kandidate. (...)

Od petnaest registriranih stranaka na području Slovenije, 6. aprila na izbore

će, kako najavljuju, izaći sve stranke, neke samostalno, a većina u koaliciji. Najbrojniju koaliciju čine Demos - udružena opozicija Slovenije. U njenom sastavu su Slovenački seljački savez, Slovenačka zanatska stranka, Zeleni Slovenije i Socijaldemokratski savez Slovenije, dok je Stranka sivih pantera (sivi-penzioneri) "pridruženi" član. Drugu koaliciju čine SKS - Stranka demokratske reforme i Socijalistički savez - Savez socijalista. U izborima će aktivno sudelovati i SSO Slovenije - liberalna stranka (bivša omladinska organizacija).

Pripadnici OS i organizacija SKJ u JNA, imaju veoma izražen kritički odnos prema mnogim opredeljenjima i sadržajima izbornog programa SK Slovenije - Stranke demokratske reforme i Socijalističkog saveza - Saveza socijalista Slovenije, koji na ovim izborima zajednički nastupaju. Neprihvatljivo je njihovo inzistiranje na konfederativnom položaju Slovenije u Jugoslaviji. Takvo opredelenje je u suprotnosti sa avnojevim principima uređenja zemlje (kao da Ustav iz 1974. ne postoji, op.a.). Pored toga u OS ne može se prihvatiti osporavanje ustavne uloge armije, njenog jedinstva, jedinstva odbrane zemlje i "kono". Međutim, programi opozicionih stranaka su krajnje desno orijentirani. Zagovaraju odcepljenje Slovenije od Jugoslavije, žestoko se protive izgradnji socijalizma, objektivno se bore za uvođenje kapitalizma. Prema tome, u nastaloj situaciji ipak je za pripadnike OS glasanje za kandidate SKS Slovenije - SDR i Socijalistički savez - Savez socijalista, prihvatljivije od opredeljivanja za kandidate drugih stranaka. (...) ■

Dokument pogledajte na: www.hrvatski-vojniki.hr

Na groblju

Na groblju sam.
U tišini nekoj svetoj,
molitvom za pokoj vječni
sjećam se gdje djeda žirić
ostavi uz grobno mjesto.

Sad hrast šumi.

Brate vjetro,
ta glazba u svakom listu,
što raskošno podrhtava,
neka čuva zemlju ovu,
nek djed moj
u miru spava.

Fabijan LOVRIĆ

Poziv na suradnju

Pozivamo čitatelje zainteresirane za objavljivanje kratkih priča i pjesama domoljubne tematike u Hrvatskom vojniku da nam ih pošalju na adresu:

Ministarstvo obrane, Služba za odnose s javnošću i informiranje, Odjel hrvatskih vojnih glasila (za rubriku Pozdrav domovini), Stančićeva 6, 10 000 Zagreb ili na e-mail: hrvojnik@morh.hr

Poziv na izlaganje

Galerija "Zvonimir" prikuplja ponude za izlaganje u 2009. godini. Pozivamo sve djelatnike MORH-a i pripadnike OSRH-a da svoje prijedloge za izložbe dostave do 1. ožujka na adresu Galerije, Bauerova 33, 10 000 Zagreb. Sve prijedloge razmotrit će komisija i najbolje odabrati za realizaciju.

Osoba za kontakt: Zrinka Pillauer Marić, tel. 01/4567-926, fax: 01/4568-394, e-mail: galerija.zvonimir@morh.hr

Čudo očišćenja

Evangelje šeste nedjelje kroz godinu, 15. veljače, ponovno nam stavlja na razmišljanje jedno čudo. Riječ je o Evangelju svetoga Marka, koji na početku Isusova javnog nastupa serijom čudesa predstavlja Isusa kao božanski autoritet: izgon zlođuha u sinagogi, ozdravljenje Petrove punice i očišćenje gubavca. Ozdravljanje gubavca ima socijalnu dimenziju. Isus ne ozdravlja samo bolesnika, nego čovjeka kao društveno biće.

Guba je zarazna bolest i zato društveno opasna. Prije bilo kakvih medicinskih spoznaja, ljudi su naučili kako će se štititi od zaraze - izolirati bolesnika. Mojsijev zakon donosi stroga pravila ponašanja. Čim bi se pojavili znakovi gube, bolesnika se isključivalo iz zajednice. Osim toga, guba se smatrala Božjom kaznom, a gubavca prokletim, otpisanim čovjekom. Stoga Isusov susret s gubavcem ima posebno značenje.

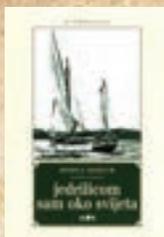
Prije svega, Isus naviješta Boga za kojega nema odbačenih. Božji stav prema čovjeku očituje se u Isusovu ponašanju: Ne treba zdravima liječnika, nego bolesnima. Ne dodoh zvati pravednike, nego grešnike (Mt 2,17). Susret Isusa s gubavcem pun je emocija. Isus je ganut, dopušta gubavcu da mu se približi. Ovaj klekne i zamoli: Ako hoćeš, možeš me očistiti. Isus ga se dotiče i kaže: Hoću, budi čist. U tom dodiru punom ljubavi zamjenjuju se uloge. Tim dodiranjem Isus na sebe preuzima gubu gubavca. I kao grijeh, i kao kaznu. Na to izričito upućuje evangelist Matej kad na Isusa primjenjuje riječi proroka Izaije: "On slabosti naše uze i boli ponese" (Mt 8,17).

Isus se do te mjere poistovjetio s odbačenima, poniženima i prezrenima, da je rekao: "Što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste" (Mt 25,40). Kad prijedemo prag osobne sigurnosti, kad se izložimo za društveno označene, za otpisane, za izopćene, za "nečiste", ne trebamo očekivati pohvale i priznanja. Ali, možemo iskusiti čudo osobnog očišćenja. Za Franju Asiškog, služenje gubavcima bilo je iskustvo unutarnjeg očišćenja: "Dok sam bio u grijesima, bilo mi je veoma mrsko i gledati gubavce. I Gospodin sam dovede me među njih i ja sam im iskazivao milosrđe. I kad sam odlazio od njih, ono što mi se činilo mrskim pretvorilo mi se u duhovnu i tjelesnu slast." Očišćenje gubavaca i očišćenje po gubavcima - čudo Božje!

Ivan NIMAC

BIBLIOTEKA

Joshua Slocum:
Jedrilicom sam oko svijeta, AGM,
Zagreb, 2008.

Slocumov autobiografski prikaz plovidbe oko svijeta jedan je od najizvrsnijih i najzabavnijih putopisa svih vremena. Isplovivši u travnju 1895. iz Bostona, sam na svojem jedanaestometarskom drvenom slupu Spray, Slocum je ušao u društvo najvećih svjetskih pomoraca - Magellana, Drakea i Cooka. No, plovidbom oko svijeta bez posade i društva sve ih je nadmašio: u trogodišnjoj samačkoj plovidbi, dugoj više od 46 tisuća milja, svojom je hrabrošću, umijećem i odlučnošću ostao nedostižan u povijesti pomorstva.

Slocum je pobjegao od kuće i počeo ploviti na brodovima - na početku kao "mali od kužine", a s osamnaest godina već je postao prvi časnik trgovačke mornarice. Na putovanje oko svijeta odlučio se u pedeset i prvoj godini. Tijekom plovidbe pisao je i novinske reportaže, koje su izazivale senzaciju. Po povratku s putovanja nastala je ova knjiga. Pisana je jednostavnim stilom, kao odraz užitka u plovidbi. Objavljena je diljem svijeta i od autorskih je prava Slocum mogao bezbrižno živjeti. U šezdeset petoj godini, 14. studenoga 1909., zaplovio je iz Vineyard Havena, kamo je došao obnoviti brodske zalihe, prema jugu i nikad više nije doplovio ni u jednu luku.

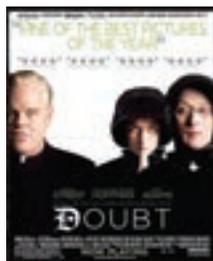
Ovaj putopis prepričava Slocumove čudesne doživljaje: jezive susrete s gusarima pred Gibraltarom i divljim Indijancima u Ognjenoj zemlji, bijesne oluje i podmukle koraljne grebene, leteće ribe za doručak na Pacifiku, te zabavan posjet Južnoj Africi u društvu kolege istraživača Henryja Stanleyja. Stoljeće poslije Slocumova jedinstvena knjiga još traje, kao jedan od najzanimljivijih putopisa.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

Sumnja

- američka drama (2008.)
- trajanje: 104 minuta
- scenarij i režija: John Patrick Shanley
- distributer: Continental film
- glume: Meryl Streep (sestra Beauvier), Philip Seymour Hoffman (otac Flynn), Amy Adams (sestra James)

Karizmatični svećenik Flynn pokušava u Bronxu olabaviti stroga pravila i običaje škole što ih čvrstom rukom provodi ravnateljica, sestra Beauvier. Godina je 1964., društvo u cjelini prolazi velike političke promjene i škola je upravo primila prvog učenika Afroamerikanca, Donalda Millera. Kada mlada časna sestra James spomene sestri Beauvier kako joj se čini da otac Flynn pridaje previše pozornosti Donaldu, ova pokrene pravi rat kako bi otkrila istinu i izbacila Flynnu iz škole. Bez ijednoga stvarnog dokaza, osim vlastitog uvjerenja o njegovoj krivnji, sestra Beauvier kreće u bitku protiv Flynnu, bitku koja bi mogla imati razorne posljedice i za školu i za Crkvu...

Sumnja je priča o potrazi za istinom i razornim posljedicama pravde, smještenu u doba neposredno poslije atentata na Kennedyja. Zanimljivo je i neobično što je scenarij i režiju potpisao pisac istoimenoga kazališnog komada, čiju adaptaciju možete gledati i u jednom zagrebačkom kazalištu. Budući da redatelj dolazi iz kazališta, nije neobično što cijeli film djeluje pomalo staromodno i usporeno ali to vam nimalo ne smeta jer svjedočite vrhunskom ostvarenju. Neosporan talent za dramaturgiju, neodoljivo podsjeća na udruživanje Krležina teksta s Vrdoljakovim smislom za pričanje priče u *Glembajevima*. Zbog svih tih kazališnih atributa, *Sumnja* je jedan od značajnijih konkurenata na ovogodišnjoj dodjeli Oscara, i to u kategorijama za glumce. Najviše se govori o Meryl Streep, ali bi i ostali mogli zasluženo osvojiti tu uglednu nagradu.

Leon RIZMAUL

VREMEPLOV

14. veljače 1943.
Nosač zrakoplova izrađen od leda

Britanski premijer Winston Churchill, istaknuti državnik XX. stoljeća, bio je čovjek pun samopouzdanja, odlučnosti i neobičnih inicijativa, kojega je malo tko uspio izigrati. No, to se tijekom II. svjetskog rata ipak dogodilo. Geoffrey Pyke, novinar i britanski špijun, koji je pred rat istraživao što ljudi u Njemačkoj misle o nacističkom režimu, ponudio je britanskoj vladi neobičan projekt - nosač zrakoplova izrađen od leda, koji nacističke podmornice ne bi mogle potopiti! Maštoviti izumitelj utvrdio je da se led pomiješan s celuloznom kašom, od kakve se pravi papir, teško topi i da odolijeva eksplozijama torpeda. Zamislio je golemi "ledeni" nosač: dugačak 900, širok 90, a visok 60 metara. Čudсни materijal, nazvan "pykret", oduševio je Churchilla pa je 14. veljače 1943. zapovjedio da se u Kanadi obave pokusi u neobičnoj, supertajnoj operaciji "Habakkuk". "Pykret" je zaista funkcionirao. Smjesa od 90 posto leda i 10 posto celuloze izdržala je udarce snage 200 kilograma na četvorni centimetar. No, onda su uslijedili neuspjesi, pa je snijeg na jezeru Patricia uskoro zameo sve tragove fantastične Pykeove zamisli. Nije to bila jedina Pykova ideja koju su saveznički znanstveni timovi razvijali. Uz ledeni nosač zrakoplova, najpoznatiji izum bio mu je transporter koji je umjesto kotača ili gusjenica imao nešto poput vijaka. Ni tim projektom saveznici se nisu okoristili. Neobični izumitelj umro je 1948. u Londonu, a njegovi su projekti zapečaćeni i pohranjeni u tajnu arhivu - zlu ne trebalo!

13. veljače 1945. - najžešće bombardiranje Dresdena

15. veljače 1786. - rođen hrvatski graditelj cesta
Kajetan Knežić

16. veljače 1918. - umro hrvatski ban
Karlo Khuen-Hedervary

17. veljače 1864. - izveden prvi napad podmornicom

18. veljače 1358. - sklopljen Zadarski mir

18. veljače 1853. - izveden atentat na Franju Josipa

Leon RIZMAUL

INFOKUTAK

Izložba u Galeriji "Zvonimir"

U Galeriji "Zvonimir", Bauerova 33, otvorena je izložba pod nazivom *Zrak*, na kojoj 22 umjetnika okupljena oko Grožnjanskog likovnog kruga izlažu svoje recentne radove. Izložba je organizirana u suradnji s Gradskom galerijom "Fonticus" iz Grožnjana, a može se razgledati do 18. veljače, radnim danom od 11 do 18 i od 10 do 12 sati.

Ulaz slobodan.

UN na Prevlaci

Poluotok Prevlaku, na samom ulazu u Boku kotorsku u Domovinskom ratu zaposjedaju JNA i crnogorska teritorijalna obrana. Nakon jednogodišnje okupacije toga najjužnijeg kopnenog dijela Republike Hrvatske, veličine 93,33 hektara, agresorske se snage na temelju sporazuma u Ženevi od 30. srpnja 1992. povlače do 20. listopada iste godine. Već od 15. listopada na prostor Prevlake i njezine okolice raspoređuju se vojni promatrači UN-a zajedno s Promatračkom misijom Europske unije. *United Nations Mission of Observers in Prevlaka* (UNMOP) sa središtem u Cavtatu započinje s djelovanjem 1. veljače 1996. i rad te misije potrajao je do 15. prosinca 2002., kada je Vijeće sigurnosti, u skladu s potpisanim Protokolom između Vlade Republike Hrvatske i Savezne vlade Savezne Republike Jugoslavije o privremenom režimu uz južnu granicu dviju država, donijelo odluku o preki-

Naziv:
Metalna ploča Promatračke misije Ujedinjenih naroda na Prevlaci

Vrijeme izrade:
1996.

du ovlasti Ujedinjenih naroda nad područjem Prevlake i njezinu ponovnom uključenju u sastav Republike Hrvatske. Pet dana poslije povukli su se vojni promatrači, a UNMOP je ukinut. Spor oko Prevlake sada je u postupku rješavanja između Hrvatske i Crne Gore kao nasljednice Protokola o privremenom režimu na Prevlaci.

HRVATSKI VOJNIK

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOS E S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić (mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir (marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov (leida.parlov@morh.hr), Domagoj Vlahović

Lektorice: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić, Milenka Pervan Stipić

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković, Damir Bebek, Predrag Belušić

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisak: Tiskara Zelina d.d., K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

http://www.hrvatski-vojniki.hr, e-mail: hrvojniki@morh.hr

Naklada: 5400 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2009. Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

www.milavia.net

U svijetu ima mnogo zrakoplovnih entuzijasta i internet jednostavno vrvi web-stranicama posvećenima raznoraznim letjelicama. U tome mnoštvu ima svega, no čini se da je www.milavia.net među najboljima. Za nas i zato što je ta stranica posvećena isključivo vojnom zrakoplovstvu. Već prvi pogled uvjerit će vas da je riječ o lijepo uređenom i detaljnom siteu, koji obiluje svježim vijestima, korisnim podacima, atraktivnim fotografijama i zabavnim sadržajima poput kvizova. Za one koji su skloni kupovini, postoji i ponuda knjiga i DVD-ova. Da ne duljimo, www.milavia.net jest stranica na kojoj možete provesti više vremena i uvijek joj se vraćati...

D. VLAHOVIĆ

SAVRŠENA PRECIZNOST*

BEAMSHOT
LASER SIGHT & TACTICAL LIGHT SYSTEMS

